

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.191/2024/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a ügyvédi iroda1 (cím19, ügyintéző: felperesi képviselő ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (Cím1.) **felperesnek** a ügyvédi iroda2 (cím20, ügyintéző: alperesi képviselő ügyvéd) által képviselt **Alperes1** (alperes címe) **alperes** ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 21.M.71.387/2020/116. számú ítélete ellen a felperes által 117., az alperes által 119. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi ítéletet

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részében a jövedelempótló kártérítés és jövedelempótló járadék, a rezsi többletköltség és járadék, a kulturális többletköltség és járadék tekintetében helybenhagyja, a sérelemdíj és az ápolási, gondozási, háztartási kisegítéssel felmerült többletköltség és járadék tekintetében megváltoztatja, a sérelemdíj összegét felemeli 7.000.000 (hétmillió) forintra, az ápolási, gondozási és háztartási kisegítéssel felmerült többletköltség összegét 80.000. forint és 2018. június 7. napjától számított késedelmi kamataira szállítja le, ezt meghaladóan elutasítja, az ápolási, gondozási és háztartási kisegítéssel kapcsolatos járadékot elutasítja, az ezt meghaladó keresetet elutasító rendelkezés tekintetében helybenhagyja, a perköltségre vonatkozó rendelkezés tekintetében megváltoztatja, megállapítja, hogy a peres felek költségeiket maguk viselik, az alperes 750.000 (hétszázötvenezer) forint eljárási illeték és 352.079 (háromszázötvenkettőezer-hetvenkilenc) forint állam által előlegezett költség megfizetésére köteles, a felperes terhén jelentkező 750.000 (hétszázötvenezer) forint eljárási illetéket és 352.080 (háromszázötvenkettőezer-nyolcvan) forint állam által előlegezett költséget az állam viseli.

A másodfokú bíróság megállapítja, hogy másodfokú költségeiket a peres felek maguk viselik, kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 1.070.166 (egymillió-hetvenezer-százhatvanhat) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket az Adó- és Vámhatóság illetékbevételei számlája javára. Az eljárási és fellebbezési illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

A felperes terhén jelentkező 807.319 (nyolcszázhétezer-háromszáztizenkilenc) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Ítéleti tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás szerint a felperes 2017. szeptemberétől állt az alperes alkalmazásában határozatlan idejű munkaviszonyban, festő-mázoló munkakörben.

[2] Ebben az időszakban a felperes egy budapesti, XVI. kerületi ingatlan 4. emeleti lakásában bérelt egy szobát, ahol egyedül lakott, a házimunkát maga körül önállóan elvégezte. Szabadidejében sokat olvasott, rendszeresen járt könyvtárba, kollégáival, ismerőseivel gyakran összejárt beszélgetni, édesanyját hetente látogatta és gyakran elutazott külföldön élő rokonaihoz, fiához és öccséhez.

[3] A felperes a perbeli időszakban a cím22 épület1 rekonstrukcióján dolgozott. A rekonstrukcióban részt vevő munkások között az a kialakult szokás volt, hogy az állvány 5. szintjére az épületen belülről léptek ki, mert az állvány 5. szintjének padlózata közel azonos magasságban volt az épület 2. emeletén lévő ablakok alsó peremével. A fellépés érdekében a keleti front 4. ablakánál rendszerint még egy fából ácsolt feljáró is el volt helyezve. Az is rendszeresen előfordult, hogy ez előtt az ablak előtt az állványzat fém védőkorlátját eltávolították, hogy a déli homlokzat állványára való átjutást megkönnyítsék. A fővállalkozó által megbízott munkavédelmi koordinátor és az ÉMI képviselője hetente két alkalommal tartott munkavédelmi ellenőrzést a területen, a 2017. október 5-i ellenőrzésen a korlát hiányát nem észlelték. Október 6-án reggel a fővállalkozó építésvezetője szintén körbejárt az építkezésen, ő se látta az állványzatot hiányosnak.

[4] 2017. október 6. napjának reggelén a felperes a munkáját súlyosan alkoholosan befolyásolt állapotban kezdte meg. A felperes munkavégzésre képtelen állapotát sem a beléptetést végző Készenléti Rendőrség tagjai, sem a helyszínen lévő kollégái nem vették észre. A helyszínen jelenlévő rangidős festő kolléga a felperesnek azt az utasítást adta, hogy a keleti belső homlokzaton fejezze be a glettelés javítását. A felperes két vödörrel a kezében a keleti front 4. ablakából az ablakpárkányra fellépett, majd egyensúlyát veszítve előre zuhant. Mivel az ablak előtt az állványzat fém védőkorlátját ismeretlen személy eltávolította, a felperes fejével előrefelé az 1,96 méterrel lejjebb lévő OSB födémre esett. A felperest mentő vitte kórházba, ahol mind a négy végtagjának bénulását és érzékszavarát állapították meg, amit gerincvelő ödéma és spondyloticus szűkület okozott. Orrcsontján haránttörést észleltek, az

arcán, ajkán horzsolásnyomok voltak. A vérvizsgálat 2,81 ezrelék alkoholszintet mutatott ki nála. Szteroidkezelést és gyógytornáztatást követően a felperes végtagjaiban az izomerő szintje idővel javulásnak indult, idegsebészeti beavatkozásra nem volt nála szükség. Október 24-én a felperest az egészségügyi intézmény² (egészségügyi intézmény²) szállították, ahol gyógytornás, fizioterápiás kezeléseket kapott. Ezek hatására 2018. január vége felé már el tudta kezdeni mozgatni a lábát, bár még ezt követően is sokáig tolokocsival, illetve járókerettel tudott csak közlekedni. Kezét még később tudta elkezdni mozgatni, alkarja, ujjai mozgása azonban továbbra is korlátozott maradt a mindkét kezében a IV.-V. sugárban kialakult húzóköteg letapadás miatt, melynek hátterében az egészségügyi intézmény² ortopéd orvosa a tartós inaktivitást véleményezte.

[5] A felperes 2018. május 7. napján hagyta el a rehabilitációs intézetet. A Rehabilitációs Központ zárójelentésében rögzítette, hogy a felperes felső végtagjain az izomerő 3/4-es, a szorítóerő csökkent és a finommozgások jelentősen elmaradnak. Emellett síkon és terepen segédeszköz nélkül járóképes, adaptált környezetben önellátó, ürítési problémája nincs. A felperes édesanyjához került elhelyezésre, ahol édesanyja és a vele együtt lakó nővére a felperesnek segítséget tudott nyújtani a lakásban való közlekedésben, és a mindennapi életvitele kialakításában, körülötte a házimunkák ellátásában. Még ezen a napon jelentkezett a helyi egészségügyi szolgálatnál, ahol további gyógytornás és fizioterápiás kezelésekre utalták be. Ezekre az ellátásokra a egészségügyi intézmény³ba önállóan, gyalog járt el. A kezelések hatására a kezek finommozgása és a vállak mozgástartománya valamelyest javult. Augusztusban a egészségügyi intézmény³ kórház dokumentációja szerint a felperes önellátásában probléma már nem adódott. Az egészségügyi intézmény² szeptemberi lelete a májusban készült lelettel egyezően rögzítette, hogy a felperes segédeszköz nélkül járóképes, adaptált környezetben önellátó. Az ekkori vizsgálatok azt is megállapították, hogy a felperes korábbi munkáját ellátni nem képes.

[6] 2018. őszén a felperes visszaköltözött korábbi albérletébe. Itt a felperesnek a sok lépcső miatt nehezebbre esett a lakását elhagynia, rokonai, főként a lányáék ezért rendszeresen jártak hozzá, hogy a háztartás ellátásában a segítségére legyenek. Segítettek neki a főzésben, takarításban, mosásban, bevásárlásban. A 2018. őszén keletkezett leletek szerint a felperes önellátó, azonban keze ügyetlenebb, lábai zibbadnak. A vállaknál a gyógytorna és a fizioterápiás kezelése hatására javulást tapasztaltak, a kezek állapotában azonban lényeges javulást nem tudtak megállapítani. Állapotát 2018. novemberére kialakultnak véleményezték azzal, hogy állapotában érdemi javulás már nem várható. 2019. októberében a Budapest Főváros Kormányhivatal III. Kerületi Hivatala össz-szervezeti egészségkárosodását 40%-ban állapította meg, melyet teljes egészében a felperes üzemi balesetével összefüggésben állónak ítélt.

[7] 2020. októberében a felperest a lánya magához vette és a helység¹ közelében lévő tanyán épült külön másfélszobás épületben alakított ki otthont neki, ahol a felperes azóta is lakik. Mivel a kezét nehezen mozgatja, a felperesnek a lánya a mai napig aktívan segít a háztartási munkákban. Ő főz neki, kitakarítja a házát, a ruhája tisztítását a saját mosógépében oldja meg. A felperes járása továbbra is bizonytalan, és legfeljebb egy kilométer gyaloglás után kifárad, önállóan nagyobb út megtételére nem képes, ezért a lánya gondoskodik a részére a bevásárlásról, elviszi őt, ha intéznie kell valamit. A felperes a baleset óta kereső

tevékenységet nem folytat. A baleset után 2017. 10. 06. napjától 2019. 10.05. napjáig baleseti táppénz ellátást kapott, ezt követően semmilyen szociális ellátásban nem részesült. A rá irányadó nyugdíjkorhatárt 2024. december 25. napján fogja elérni. Otthon sokat olvas könyveket és újságokat, amiket lányáék vásárolnak számára, mivel vidéki lakhelyén könyvtárba nem tud járni. Sokat néz tévét is, lányáék rendszeresen internetcsomagot fizetnek a részére. Beszélgetni leginkább lánya családjával tud, távol lakó barátaival, rokonaival csak telefonon tudja tartani a kapcsolatot.

Kereset és ellenkérelem

[8] A felperes pontosított keresetében kérte az alperes kötelezését

- jövedelempótló kártérítés címén 9.648.205 Ft és ennek 2021. december 21. napjától számított késedelmi kamatai, valamint a jövőre nézve 2024. május 7. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig 178.485 Ft járadék megfizetésére,
- ápolási, gondozási és háztartási kisegítés költséggel felmerült kártérítés címén 962.730 Ft és ennek 2018. augusztus 23. napjától számított késedelmi kamatai, továbbá 2.640.000 Ft, és annak 2021. augusztus 7. napjától számított késedelmi kamatai, továbbá a jövőre nézve 2024. május 7. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig 40.000 Ft járadék megfizetésére
- rezsi többletköltséggel felmerült kártérítés címén 360.000 Ft, és ennek 2021. május 7. napjától számított késedelmi kamatai, valamint a jövőre nézve 2024. május 7. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig 5.000 Ft járadék megfizetésére,
- kulturális többletköltséggel felmerült kártérítés címén 540.000 Ft és ennek 2021. május 7. napjától számított késedelmi kamatai, valamint a jövőre nézve 2024. május 7. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig 7.500 Ft járadék megfizetésére,
- valamint sérelemdíj címén 10.000.000 Ft, és ennek 2017. október 6. napjától számított késedelmi kamatai megfizetésére.

[9] Hivatkozásképpen előadta, hogy a munkahelyi balesetért a felelősség teljes egészében az alperest terheli, az az alperes ellenőrzési körén belül következett be. Az a körülmény, hogy a felperes a baleset idején alkoholos befolyásoltság alatt állt, nem mentesíti az alperest a felelősség alól. Amennyiben ugyanis a védőkorlát az állványon szabályosan lett volna kialakítva, akkor a baleset nem következett volna be, függetlenül attól, hogy mi okozta a felperes egyensúlyvesztését. A felperes semmilyen munkavédelmi szabályt nem szegett meg azzal, hogy az állvány 5. szintjét az épület belsejéből az ablakon keresztül közelítette meg, a munkavállalók között egy bevett útvonal volt, amit korábban az alperes részéről senki sem kifogásolt. A felperes, mint ahogy korábban mindig, a balesetet megelőzően is az ácsolt létrán közelítette meg az ablakpárkányt, a korlát hiányát pedig nem észlelte.

[10] Az alperest a baleset bekövetkezésében felróhatóság is terhelte, a baleset bekövetkezéséhez munkavédelmi szabálytalanságok vezettek, így a védőkorlát hiánya, a megfelelő munkavédelmi oktatás hiánya, illetve, hogy az alperesnél nem volt kijelölve olyan személy, aki a helyszínen a munkavédelmi szabályok betartásáért felelős lett volna, továbbá az alperes elmulasztotta az ellenőrzést a felperes munkára képes állapota vonatkozásában és nem észlelte alkoholos befolyásoltságát.

[11] A sérelemdíj iránti igényét arra alapította, hogy súlyosan sérült a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga. A baleset folytán nyaki gerincvelősérülést szenvedett el, lebénult, sokáig azt sem lehetett tudni, hogy egyáltalán valaha fog-e tudni újra mozogni. Csak hosszas kórházi rehabilitációt követően javult nagyon lassan, fokozatosan az állapota. Maradványtünetei azonban maradtak, a kezek finommotorikus képességének és izomerejének csökkenése, továbbá az alsó végtag izomerejének csökkenése. A balesettel összefüggő össz-szervezeti egészségkárosodása eléri a 40%-ot. A baleset következtében a felperes az önálló életvitelében korlátozottá vált, hozzátartozói segítségére szorul, melynek megoldása csak úgy volt lehetséges, hogy lánya őt vidéki lakóhelyére magához vette. Korlátozva van a közlekedési lehetőségeiben, így új lakóhelyéről önállóan nem képes a barátaihoz ellátogatni, vagy külföldön tartózkodó rokonait meglátogatni. A baleset következtében a felperes alkalmatlanná vált a festő-mázoló feladatok ellátására és sem a korábban betöltött munkakörében, sem egyetlen olyan munkakörben nem helyezkedhetett már el, ahol piaci alapú foglalkoztatása lehetséges lett volna. Korábbi hivatását nem tudja folytatni és szórakozási lehetőségei, társadalmi életben való részvétele is korlátozottá vált. Lakóhelyéről rehabilitációs foglalkoztatóhoz való eljutását sem lehet megoldani, így semmilyen kereső tevékenységet nem folytathatott, miközben 2019. október 6. napjától semmilyen ellátásban nem részesült. Hivatkozott a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójára is.

[12] A felperesnek folyamatosan rendszeres segítségre van szüksége a mindennapi háztartási munka ellátásában, mert maga főzni, mosni, takarítani, bevásárolni és egyéb ház körüli teendőket ellátni nem képes. Az állandó otthontartózkodás következtében többlet rezsiköltség merült fel, melynek összegét havi 5.000.- forintban határozta meg. A baleset következtében szinte egyetlen lehetséges szabadidős tevékenysége az olvasás, internetezés, illetve televízió nézés lett, ezért e vonatkozásban is többletköltség jelentkezett. Korábban internetcsomagja nem volt. Mivel a tanyáról könyvtárba nem tud járni, ha olvasni akar könyveket, magazinokat kell vásárolnia, így havonta több mint 7500.- forint költsége jelentkezik.

[13] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy a felperes életében bekövetkezett egészségromlás nem a munkaviszonyával összefüggésben alakult ki. A társadalombiztosítási és a büntetőeljárásban eljáró szakértők megállapításai alapján a felperes a munkahelyi balesetéből adódó sérüléseiből maradványtünet nélkül gyógyult. A felperes jelenleg fennálló egészségügyi problémái nem a munkahelyi balesetével összefüggésben alakultak ki, azokat részben a felperes idült alkoholizmusa, részben pedig örökölt betegsége, a dupuytren szindróma okozza.

[14] Emellett hivatkozott arra is, hogy az alperest a baleset bekövetkezéséért felelősség nem terheli, mert a balesetet az alperes ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta. A perbeli baleset az alperestől független külső területen történt, a felperes saját szabad elhatározásából nem a kijelölt építési munkaterületen közlekedett, amikor a baleset érte, továbbá az alkoholos befolyásoltsága miatt munkaképtelen állapotban volt. A baleset

kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása miatt következett be. Az alperes a felperes részére megfelelő munkavédelmi oktatást biztosított, az építkezésen a munkavédelmi szabályok betartásának ellenőrzése rendszeres volt, a baleset helyszínén a korlát hiányát az ellenőrzők nem észlelték. A felperes elháríthatatlan magatartásaként jelentkezett, hogy – annak ellenére, hogy tisztában volt azzal, hogy a munkáját csak munkavégzésre képes állapotban szabad megkezdenie – súlyos alkoholos befolyásoltság alatt dolgozott, ami nyilvánvalóan hozzájárulhatott koncentrációs képessége, reakcióideje és ítélőképessége romlásához. Ezért fordulhatott elő, hogy ahelyett, hogy annak rendje és módja szerint az állványzat alsóbb szintjeiről közelítette volna meg az 5. szintet, teljesen szabálytalanul, a munkaterületét elhagyva a 105 cm magas ablakpárkányon keresztül az épületből kívánt az állványzatra kijutni. Ha a felperes munkára képes állapotban lett volna és az állványzat szintjét szabályosan közelíti meg, a baleset nem történt volna meg. A felperes mulasztást követett el azzal is, hogy munkáltatójának nem jelezte a védőkorlát hiányát. Hivatkozott az EBH1999.55. számú határozatban foglaltakra.

[15] Kármegosztásra is hivatkozott a felperes alkoholfogyasztása okán.

[16] Vitatta a felperes sérelemdíj iránti igényét, előadta, hogy nem valós, hogy a baleset következtében a felperesnek az általa előadott súlyos és maradandó egészségromlása következett volna be. A felperes örökletes Dupuytren szindrómában szenved, azért korlátozott a keze mozgása, a járási problémáit pedig régóta fennálló idült alkoholizmusa okozta. A sérelemdíj összege egyébiránt eltúlzott, a sérelemdíj mértékének megállapításakor a BH2008.313. számú döntés alapján figyelemmel kell lenni a káronszerzés tilalmára és a kellő mértéktartás elvére is. A felperes balesetet követő egészségi állapota idővel jelentősen javult, a balesetből maradandó károsodása nem maradt fenn. Önmagában a 7 hónapos kórházi kezelés és az ezt követő rehabilitáció ténye ekkora sérelemdíjat nem alapoz meg.

[17] A vagyoni jellegű kárigények tekintetében előadta, hogy nem róható az alperes terhére, hogy a felperes korábban elegendő biztosítási jogviszonyt nem szerzett, ezért 2019. október 6. napjától semmilyen állami ellátásban nem részesült. A jövedelempótló kártérítés összegéből levonásba kell helyezni azt az összeget, amit a felperes baleseti járadékként megkaphatott volna. A felperes a perben nem igazolta, hogy egyáltalán valamilyen munkakörben megpróbált volna elhelyezkedni. A felperes a nyugdíjkorhatárt 2024. december 25. napján eléri, ezt követően elmaradt jövedelem címén járó kártérítésre nem jogosult.

[18] Az ápolási, gondozási és háztartási kisegítővel kapcsolatosan előterjesztett kárigény alaptalan, a felperes egészségi állapota lehetővé teszi, hogy könnyű fizikai munkákat maga körül elvégezze. Vitatta a kulturális többletköltség címén előterjesztett igényösszegezését is.

[19] Az alperes nem vitatta azt a felperesi állítást, hogy mivel ő a baleset óta állandóan otthon van, havi 5000.- forinttal megemelkedtek a rezsiköltségei, vagyis a rezszi többletköltség iránti igény összecsúszását elismerte.

Az elsőfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[20] Az elsőfokú bíróság a keresetnek részben helyt adva kötelezte az alperest 4.824.102.- forint lejárt jövedelempótló kártérítés és kamatai, majd 2024. június hónaptól kezdve véghatáridő nélkül havi 89.242.- forint jövedelempótló járadék megfizetésére, ápolással, gondozással és háztartási kisegítéssel felmerült többletköltség miatti kártérítés címén 80.000.- forint és kamatai, továbbá 199.990.- forint és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest, valamint 2024. júniustól véghatáridő nélkül minden hónapra havi 2.857.- forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Rezszi többletköltség címén 180.000.- forint lejárt összeg és kamatai, valamint a jövőre nézve 2024. június hónaptól véghatáridő nélkül havi 2.500.- forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Kulturális többletköltség miatt felmerült kártérítés címén 270.000.- forint lejárt összeg és késedelmi kamatai, továbbá a jövőre nézve 2024. júniustól véghatáridő nélkül havonta 3.750.- forint járadék, továbbá 5.000.000.- forint sérelemdíj és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[21] Kötelezte a felperest 152.138.- forint és ÁFA perköltség megfizetésére, az alperest pedig 633.245.- forint le nem rótt eljárási illeték, valamint 309.830.- forint szakértői díjjal felmerült eljárási költség megfizetésére.

[22] A határozat indokolása szerint a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatainak ellátása, az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése; a termeléshez (munkavégzéshez) szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota, mozgatása, működése és általában a termelés kockázata mellett a munkaterület maga is, ideértve annak adottságait. A munkáltató ellenőrzési körébe esik egy munkaterület akkor is, ha az nem a munkáltató székhelyén, telephelyén vagy fióktelepén belül található, de egy általa kijelölt, kellően körülhatárolt munkavégzési terület. Miután a perbeli időszakban a felperes munkafeladata az volt, hogy közreműködjön a épület1 rekonstrukciós folyamatában, melynek érdekében a teljes épületegyüttesen belül és kívül is festési és mázolósi munkákat kellett végeznie, továbbá a festők szerszámaikat és anyagaikat az épület belsejében tartották, ahova munkájuk közben rendszeresen vissza-visszatértek, a baleset idején a teljes épület a felperes kijelölt munkaterületének számított, függetlenül attól, hogy abban a néhány órában, amikor a baleset bekövetkezett, éppen az épület homlokzatán kellett volna a felperesnek munkát végeznie. Az elsőfokú bíróság utalt a munkavédelmi szakértő megállapítására is, mely szerint a épület1 teljes területe építési területnek minősült. A komplex építkezés helyszínét nem lehet mesterségesen elválasztani oly módon, hogy a munkavállaló munkaterületének csak azt a néhány négyzetmétert kellene tekinteni, ahol éppen ideig-óráig dolgozik.

[23] Az elsőfokú bíróság szerint tehát a felperes a munkaterületet nem hagyta el, az építkezés teljes területe, annak az összes adottságaival együtt az alperes ellenőrzési körébe tartozott. Ezért az alperesnek rendszeres munkavédelmi ellenőrzési kötelezettsége volt. Így az alperes a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (2) bekezdés a) pontja alapján nem mentesülhetett a kártérítési felelősség alól. Nem alapos az az alperesi hivatkozás sem, hogy részéről elháríthatatlan magatartásnak minősült volna az, hogy a felperes a belső homlokzati állvány 5. szintjén a 2. emeleti ablakon közelítette meg. A károkozó körülmény akkor minősül elháríthatatlannak, ha a munkáltató átlagos erőfeszítése mellett a technika átlagos eredményeinek felhasználásával az adott körülményt nem küszöbölhette volna ki. Az elháríthatóság megítélése a bírói gyakorlat szerint nem szorítkozhat a károkozás pillanatára, hanem figyelembe kell venni a helyzet kialakulására vezető valamennyi tényezőt, amelyek a kár bekövetkezésében közrejátszottak (BH1992.434). egyéb érdekelt⁹ tanúként megerősítette a felperesnek azt az állítását, hogy az állvány ilyen irányból való megközelítése az épületen dolgozók számára bevett útvonal volt, olyannyira, hogy általában az ablakpárkányra való feljutást egy ide támasztott ácsolt fa lépcső is segítette. Az oda rendszeresített fa feljáróból a munkavédelemért felelős személynek is nyilvánvaló kellett, hogy legyen, hogy ezt az ablaknyílást a munkavállalók közlekedési útvonalnak használják, de ezt a gyakorlatot sosem kifogásolták. Arra sem merült fel peradat, hogy az útvonal használatát az alperes részéről bárki kifogásolta volna, sőt, a munkavédelmi szakértői vélemény megállapítása szerint ilyen személy állandó jelleggel, illetve a baleset napján nem is tartózkodott a helyszínen. Mindezek alapján a felperes magatartása nem volt elháríthatatlan. Az alperes felelőssége lett volna ugyanis az, hogy gondoskodik arról, hogy az esetlegesen az építési helyszínen adódó kockázatokat felmérje, a helytelennek tartott gyakorlatok megszüntetése iránt a szükséges intézkedéseket tegye, erre azonban a közlekedési útvonal vonatkozásában kísérletet sem tett.

[24] A felperes ittassága ugyancsak nem tekinthető az elsőfokú bíróság szerint az alperes ellenőrzési körén kívül eső olyan körülménynek, amire az alperesnek nem kellett számítani és nem volt elvárható tőle annak elhárítása, továbbá nem tekinthető elháríthatatlan magatartásnak sem. A munkavállaló munkára képes állapotának hatékony ellenőrzése, a munkára képtelen állapotban munkára jelentkező kiszűrése, a munkáltató egyik legalapvetőbb kötelessége. Az, hogy a munkavállalója súlyosan alkoholosan befolyásolt állapotban végezze a munkát, a munkáltató kellő odafigyeléssel nyilván elháríthatja. A peradatok szerint azonban az alperes részéről a baleset napján a helyszínen nem tartózkodott olyan megfelelő szakértelemmel bíró személy, aki megbízást kapott volna a felperes munkájának irányítására és ellenőrzésére, ideértve a munkára képes állapot ellenőrzését is. Ilyen személy ottlétéről az alperesnek gondoskodnia kellett volna. Így az EBH1999.55. számú eseti döntés alkalmazásának nincs helye. A bírói gyakorlat szerint a munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartása nem állapítható meg, ha a munkáltató maga sem tett eleget a biztonságos és egészséges munkavégzés biztosítására vonatkozó jogszabályi előírásoknak. A munkavédelmi szakértő megállapításai szerint a baleset bekövetkezésében objektív körülmények, a munkavédelmi korlát hiánya és alperesi mulasztások, a megfelelő ellenőrzés és irányítás hiánya is szerepet játszottak. Az alperes mentesülésére tehát nem volt mód.

[25] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes súlyosan ittas állapotban végezte a munkáját, mely részéről vétkes magatartásnak minősült, ami a baleset bekövetkezésében jelentős szerepet játszott, alkoholos befolyásoltsága ugyanis jelentős

mértékben korlátozta őt a mozgásban, látásban, és ítélőképességében is. Mindez erősen hozzájárulhatott ahhoz, hogy az állvány 5. szintjét a felperes két vödörrel a kezében annak ellenére is az ablakból kívánta megközelíteni, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a baleset időpontjában nem volt az ablakban a fából ácsolt feljáró, ami egyébként ott szokott lenni. A felperes személyes meghallgatása során maga is elismerte tudta, hogy ilyen állapotban nem szabadna munkát végeznie, a munkát mégis felvette. A kármegosztás körében az elsőfokú bíróság értékelte, hogy az alperes a károk viselésére felróhatóság hiányában is köteles lenne, ehhez képest felróhatóság terhelte őt abban, hogy nem gondoskodott arról, hogy a felperes munkavégzésének helyszínén legyen megfelelő képzettséggel rendelkező olyan személy, aki a munka irányításával és ellenőrzésével meg lett volna bízva. Ilyen személy egyrésztől észlelhette volna a felperes munkára képtelen állapotát és őt eltilthatta volna a munkavégzéstől, másrésztől észlelhette volna azt is, hogy az állvány védőkorlátja el van távolítva és annak visszaállításáról is gondoskodhatott volna. Az elsőfokú bíróság mindezen körülmények alapján 50-50%-os kármegosztás alkalmazását látta arányosnak. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat szerint a munkahelyi balesettel összefüggésben keletkezett egészségsérelemmel felmerülő károk esetében az előre nem láthatóság szempontját nem lehet figyelembe venni.

[26] A sérelemdíj körében az elsőfokú bíróság hivatkozott az orvosszakértői véleményre, mely megállapította, hogy a felperes jelenleg fennálló egészségügyi problémái közül az alsó végtagok izomerejének csökkenése, a kezek izomerejének csökkenése és finommotoros képességeinek gyengülése az elszenvedett baleset következményeként jelentkezett. A balesetben a felperes nyaki gerincvelői sérülést szenvedett, melynek következtében nyaktól lefelé lebénult. Bénulása csak hosszas kezeléssel és rehabilitációval töltött időszakot követően enyhült, mely idő alatt a felperesnek teljes korábbi életvitelét fel kellett adnia, vállalnia kellett a hosszas intézményes tartózkodás és a kezelések kellemetlenségei, az ezzel járó kiszolgáltatottságot, miközben teljes lelki bizonytalanságban volt amiatt, hogy egyáltalán valaha fogja-e tudni újra mozgatni végtagjait. Gerincvelői sérülése végül hagyott is hátra maradandó károsodást. Mind az alsó, mind a felső végtagokban egy jelentős mértékű – a korábbi alkoholizmus okozta tünetektől egyértelműen elkülönülően jelentkező – izomerőgyengülés maradt fenn, ami korlátozza a felperes a járásban és a nagyobb erőfeszítésekkel járó kézzel végzendő munkákban egyaránt. A felperes mindkét kezén és több ujján rövid idő lefolyása alatt kialakult tartóköteg hegesedéssel összefüggésben a kezek finommotorikus képességének romlása a szakértő szerint szintén a balesettel összefüggésben, a felperes hónapokig tartó bénult állapota következtében és nem pedig egy örökletes betegség miatt alakult ki. Így a felperes balesetből eredő egészségkárosodása 40%-os egészségromlásnak feleltethető meg.

[27] Bár az orvosszakértő véleménye szerint a felperes halláskárosodása, fogazati sérülése, bőrgyulladás és gerinckopás okozta hát- és derékfájása a balesettől függetlenül alakult ki, pszichés megbetegedést, kóros szédülést, bőrérzékelés zavart, illetve demenciát pedig nála megállapítani nem lehetett, a baleset egészségügyi következményei a felperes életét így is jelentős mértékben elnehezítették. A szakértői vélemény szerint egyértelműen a baleset következményének tekinthető, hogy a felperes a kórházból való kikerülését követően korábbi foglalkozását a továbbiakban már nem tudta ellátni, sőt munkavégzési képességei oly mértékben elnehezedtek, hogy piaci szegmensben már semmilyen kereső tevékenységet nem tudna folytatni. Lábai és kezei izomerő csökkenése miatt, továbbá ujjai finommotorikus

képességeinek csökkenése miatt akadályozott maradt abban is, hogy teljesen önálló életvitelt folytasson. A nagyobb fizikai erőfeszítéssel, vagy bonyolultabb mozgással járó otthoni munkákat elvégezni nem tudja, egy minimálisnál nagyobb mértékű bevásárlást sem tudna egyedül elintézni, és hivatalos ügyei intézésére sem lenne egyedül képes. Mivel a teljesen önálló életvitel folytatására való képességét elvesztette, korábbi életkörnyezetéből is ki kellett szakadnia, mert távol lakó lánya csak úgy tudott és tud róla gondoskodni, hogy vidéki otthonába magához vette. Így korábbi baráti körével sem tudja már a kapcsolatot személyesen tartani, különös tekintettel arra, hogy hosszabb utazás önálló megtételére is képtelenné vált. Ez egyben annak is akadálya, hogy időről-időre külföldön élő rokonait személyesen meglátogassa, ahogy ezt korábban tette. A baleset következtében tehát a felperes életminősége mind fizikai, mind anyagi lehetőségeinek beszűkülése miatt élete számos területén jelentős mértékben romlott.

[28] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnek súlyosan sérültek a személyiségi jogai. A sérelemdíj mértékének megállapításánál a bíróság a felperes által elszenvedett jogsérelmek számossága és súlyossága mellett figyelembe vette azt is, hogy a balesetben az alperes felróható magatartása mellett jelentős szerepet játszott a felperes vétkes közrehatása, erre tekintettel állapította meg a baleset idején fennálló ár- és értékviszonyok figyelembevételével az 5.000.000.- forint sérelemdíjat.

[29] Az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy a felek között vita alakult ki, hogy a Pp. 306. § szerinti valamely más eljárásban kirendelt orvosszakértő véleményét kellett volna-e felhasználni vagy kiegészíttetni, vagy a Pp. 307. §-ának megfelelően kellett volna a jelen perben orvosszakértőt kirendelni. Utalt arra, hogy a keresetlevélben a felperes szakértő kirendelését indítványozta, ezt követően még a perfelvétel lezárása előtt valóban tett olyan kijelentéseket, hogy kívánatos volna, ha a bíróság pergazdaságossági szempontok szem előtt tartása miatt vagy a társadalombiztosítási eljárásban vagy a büntetőeljárásban született szakértői véleményeket használná fel a perben, majd ha azok elkészülnek. Ezek a kijelentések azonban oly mértékben határozatlanok és egymásnak ellentmondóak voltak, hogy a konkrétan megtett bizonyítási indítvány szintjét nem érték el. A más eljárásban eljáró szakértő véleményére oly módon kell indítványt tenni, hogy a fél pontosan megnevezi, hogy milyen szakértő, milyen eljárásban készült szakvéleményét szeretné a perben felhasználni és a szakvéleményt egyidejűleg csatolja is, illetve konkrét indítványt tesz ennek beszerzésére. Amikor azonban a felperes utalt arra, hogy az esetlegesen más eljárásban készült orvosszakértői vélemények beszerzése is megfelelő lehetne, akkor ezek a szakvélemények véglegesen még el sem készültek, a felperes ezek tartalmát nem is ismerte, nem is ismerhette. Arra sem tett egyértelmű nyilatkozatot, hogy konkrétan melyik szakértői vélemény jelen perben történő felhasználását szeretné, a büntetőeljárásban vagy a társadalombiztosítási eljárásban készült szakvéleményt, ugyanis ezek tartalma számos pontos egymásnak ellentmond. Miután elkészültek a végleges szakértői vélemények, a perfelvétel lezárását követően a felperesek ezek tartalmának ismeretében már nem indítványozta jelen eljárásban történő felhasználását. Ezért az elsőfokú bíróság a felperes időközben tett konkrét bizonyítási indítvány szintjét el nem érő kijelentéseit figyelmen kívül hagyta és a felperes eredeti és érdemi tárgyalási szakban is fenntartott indítványának megfelelően a Pp. 307. § szerinti orvosszakértői eljárást folytatta le.

[30] Az így lefolytatott bizonyítás eredményét a bíróság világosnak és aggálymentesnek találta, új szakértő kirendelésének feltételei nem álltak fenn. A kirendelt szakértő álláspontját világosan kifejtette, logikusan és ellentmondásmentesen megindokolta. Előadta, hogy azért nem ért egyet az alperes által idézett másik szakértő véleményével abban, hogy a felperesnél a húzókötegek hegesedése öröklött, genetikai alapon jelentkező betegség lenne, mert az általa áttanulmányozott orvosi dokumentumok nem ezt támasztják alá. Semmilyen orvosi adat nem áll rendelkezésre arról, hogy a felperesnél ilyen jellegű elváltozás a balesetet megelőzően jelentkezett volna. A problémáról először a felperes kórházban tartózkodásának idején merült fel orvosi adat, arról a felperest kezelő ortopéd orvos számol be dokumentációjában és a tünet megjelenését ő maga is egyértelműen a felperes balesetet követő bénult állapota következményeként írta le. Míg a genetikai alapon jelentkező dupuytren szindróma hosszú évek alatt okoz olyan mértékű elváltozást a kézben, amit a felperesnél tapasztaltak, a bénulással járó kényszermozdulatlanság ugyanilyen mérvű tüneteket akár pár hónap alatt is eredményezhetett a felperesnél. Emellett a felperes mindkét kezén és szinte minden ujján egyszerre jelentkezett a probléma, ami a betegség örökletes kialakulásánál nem jellemző. Az örökletes dupuytren szindróma esetén a tünetekben javulás nem szokott beállni, a folyamat egyirányú. A felperes esetében azonban a kezelések, tornák hatására általános állapota javulásával párhuzamosan ujjainak merevsége is jelentősen javult.

[31] Az elmaradt jövedelem körében rögzítette, hogy a felperes 2019. október 6-ig 100%-os baleseti táppénzben részesült, ezért ez ideig semmilyen jövedelemkiesése nem merült fel. Az alperes a munkabér összecszerúségét nem vitatta. Nem alapos az az alperesi hivatkozás, hogy le kell vonni azt az összeget, amit a felperes baleseti járadékként megkaphatott volna. Az alperes maga sem tudta megjelölni, hogy a baleseti járadék folyósításának elmaradása miatt mekkora összeget kellene a felperesnek a fizetendő kártérítésből levonni. Másrészt az sem világos, hogy az alperes mit tekintett volna a levonás jogalapjának. A kárenyhítési kötelezettségének ugyanis a károsult fogalmilag csak a kár bekövetkezését követően tud eleget tenni. Tényként kell elfogadni, hogy a felperesnek a baleseti járadék címén megtérült jövedelme nem volt, ezért megtérült jövedelem hiányában levonásba helyezésnek sem lehetett helye.

[32] Nem alapos az alperes hivatkozása a felperes kárenyhítési kötelezettsége megsértése körében sem. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy kárenyhítés címén a felperestől jövedelemszerző tevékenység folytatása nem lett volna elvárható. Az igazságügyi orvosszakértő ugyanis megerősítette, hogy a felperes balesetből eredendő maradandó sérülései olyan mértékűek voltak, amelyek lehetetlenné tették számára, hogy a gazdaság piaci szegmensében bármilyen kereső tevékenységet folytasson. Ugyanakkor rehabilitációs célú foglalkoztatására esetlegesen csak valamelyik környékbeli városban lehetett volna lehetőség, ahova a felperes nap mint nap egészségi állapotából adódóan önálló tömegközlekedéssel nem tudott volna eljutni.

[33] Nem fogadta el az elsőfokú bíróság az alperes azon hivatkozását sem, hogy a felperes a rá vonatkozó nyugdíj korhatár elérését követően jövedelempótló járadékra nem jogosult. E körben utalt a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelőssége összecszerúságának egyes kérdéseiről szóló 3/2018. (IX. 17.) KMK véleményben foglaltakra és arra, hogy a járadékra való jogosultságot önmagában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése

nem érinti. Semmi nem zárja ki, hogy a munkavállaló a rá vonatkozó nyugdíjkorhatár betöltését követően is tovább dolgozzon, akár nyugdíjellátás egyidejű igénybevétele mellett, akár e nélkül. Ha nem ismert olyan körülmény, ami kizárná, hogy a felperes a rá vonatkozó nyugdíjkorhatár betöltését követően is tovább dolgozzon, akkor részére a járadék a nyugdíjkorhatár betöltését követően is jár.

[34] Az alperes nem igazolta azon hivatkozását, hogy nem valószínű, hogy a felperes 65 éves korát követően is tovább dolgozott volna, mert egészségi állapota a baleseti sérüléseitől függetlenül ezt nem engedné meg. Ezt az álláspontját az orvosszakértői vélemény adatai nem támasztják alá. Az igazságügyi szakértő szerint döntően a felperes járásának nehezítettsége, keze izomerejének csökkenése és finommotorikus képességeinek romlása kizárólag a balesettel hozhatók összefüggésbe, a felperesnél pedig ezek az egészségromlások azok, amik a foglalkozás további ellátásában őt akadályozzák. A többi balesettől függetlenül fennálló egészségügyi problémája (halláscsökkenés, fogak sérülése, bőrküti betegség) a festő munkavégzésben nem hátráltatják, de még a gerinc kopásos elfajulását sem jelölte meg a szakértő olyan mértékűnek, ami munkavégzési képességeiben a felperest befolyásolta volna. Így az elsőfokú bíróság időbeli korlát és levonások nélkül adott helyt a felperes jövedelempótló kártérítés iránti igényének.

[35] Az ápolási, gondozási költség és a háztartási kisegítő többletköltsége tekintetében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az orvosszakértő szakvéleményében nem támasztotta alá, hogy a felperesnek a kórházból való kikerülését követően valóban olyan mértékű segítségére lett volna szüksége, amit keresetlevelében állított. A 2018. májusában keletkezett orvosi iratok szerint a felperes akkorra már önállóan volt képes saját maga ellátására, abban segítségre nem szorult. Ezért az orvosszakértő szerint a kórházból való kikerülést követően legfeljebb egy két hónapos átmeneti időszakban lehetett szüksége rá, hogy valaki napi két órában segítségére legyen abban, hogy hozzászokjon a normál háztartási körülmények közötti életvitelhez olyan helyeken, ahol küszöbök is vannak a lakásban, esetlegesen magas peremű a kád stb. Arra pedig semmilyen adat nem merült fel az orvosi iratokban, hogy a felperes körül a kórházból való hazabocsátását követően még bárminemű ápolási teendőket kellett volna ellátnia. A hozzátartozó gondozási tevékenységére csak eleinte volt szüksége a felperesnek és ebben az időszakban ez nem tehetett ki többet napi két óránál, figyelemmel arra, hogy a felperes az orvosi iratok tanúsága szerint úgy jött ki a kórházból, hogy akkor már ön maga ellátására alapvetően minden tekintetben képes volt. Ugyanakkor ebben az időszakban a felperes az orvosszakértői vélemény által is megerősítetten teljes egészében rászorult arra, hogy körülötte a házimunkát ellássák, ami miatt ugyanebben az időszakban a hozzátartozói részéről további napi 2 órai segítség a részére indokolt volt. Ezért 2018. május 7-től július 6. napjáig napi 4 órában fogadta el az elsőfokú bíróság a gondozási és a háztartási kisegítő költségét, és figyelemmel az 50-50%-os kármegosztásra is az alperest 80.000.- forint megfizetésére kötelezte.

[36] Az ezt követő időszakban az orvosszakértői vélemény szerint a felperesnek legfeljebb havi két órában lehetett szüksége segítségre a háztartási munka elvégzésében, mert ekkor már az általános házimunkákat, így a főzést, mosást, takarítást a felperes az egészségi állapotát figyelembevéve, ha akarta volna, el tudta volna végezni maga körül. A szakértő szerint a nagyobb vagy bonyolultabb fizikai erőfeszítést igénylő tevékenységek, pl. bútorok mozgatásával járó vagy magasban végzendő munkák viszonylag ritkán adódnak egy háztartásban, de a felperes egészen biztosan nem tudna egyedül elintézni egy komolyabb

bevásárlást, illetőleg a hivatalos ügyeinek intézésében is segítségre van szüksége. Ezért az elsőfokú bíróság az orvosszakértő által megjelölnél magasabb időtartamban, heti két órában állapította meg annak a segítségnek a mértékét, amire a felperesnek a balesetéből adódóan a mai napig és a jövőben is szüksége lesz. Így a járadék összeg az 50-50%-os kármegosztást is figyelembe véve havi 2857.- forint.

[37] A rezsitöbbletköltség tekintetében az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az alperes a perfelvétel lezárása előtt tett utolsó nyilatkozata szerint nem vitatta, hogy a felperesnek amiatt, hogy a baleset bekövetkezésében gyakorlatilag otthon kell tartózkodnia, havonta 5000.- forint összegű többletköltsége keletkezett és fog keletkezni a jövőben is, így a kármegosztásra is figyelemmel ennek havi összege 2500.- forint.

[38] A kulturális többletköltség körében az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a felperes ezt az igényét már azt megelőzően is előterjesztette, hogy a lányához költözött volna, továbbá a felperes lánya és veje tanúkénti meghallgatása során elmondta, hogy a felperes odaköltözését követően a család televízió előfizetése a felperesnek beüzemelt új készülékkel drágább lett és a felperes részére külön internetcsomagot fizetnek elő. Azt is elmondták, hogy a felperes részére vásárolt könyvek és újságok ára önmagában meghaladja a havi 10.000.- forintot, ezért a bíróság elfogadta a felperes által kulturális többletköltségként megjelölt igény összecszerúságát és a kármegosztásra figyelemmel havi 3750.- forintot ítélt meg.

Fellebbezések

[39] Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezést terjesztett elő.

[40] A felperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására irányult az alábbiak szerint: kérte a jövedelempótló kártérítés összegének felemelését 9.648.204.- forintra, valamint jövőre nézve 178.484.- forint jövedelempótló járadék megfizetésére, az ápolással gondozással és háztartási kisegítéssel felmerült többletköltség miatti kár felemelését a lejárt összeg tekintetében 160.000.- forintra, továbbá 399.980.- forintra, a jövőre nézve pedig 5714.- forintra, a rezszi többletköltség miatt megítélt kártérítés összegének felemelését 360.000.- forint lejárt összegre és havi 5000.- forint járadékra, a kulturális többletköltség címén megítélt kártérítés összegének felemelését 540.000.- forintra és 7500.- forint havi járadékra, a sérelemdíj összegének felemelését 10.000.000.- forintra.

[41] A másodlagos kereseti kérelmében – amennyiben a másodfokú bíróság egyetért azzal, hogy kármegosztás alkalmazásának van helye – kérte a jövedelempótló kártérítés címén megítélt összeg felemelését 7.718.563.- forintra, valamint a havi járadék összegének felemelését 142.787.- forintra, az ápolással, gondozással és háztartási kisegítéssel felmerült többletköltség miatti kártérítés összegének felemelését 128.000.- forintra, továbbá 319.984.-

forintra, valamint a havi járadék összegének felemelését 4571.- forintra, a rezsi többletköltség miatt felmerült kártérítés összegének felemelését 288.000.- forintra, a havi járadék összegének felemelését 4000.- forintra, a kulturális többletköltség miatt felmerült kártérítés összegének felemelését 432.000.- forintra, a havi járadék felemelését 6000.- forintra, valamint a sérelemdíj összegének felemelését 9.000.000.- forintra. A perköltség fizetésre vonatkozó elsőfokú ítélet rendelkezésének a megváltoztatását kérte akként, hogy a másodfokú bíróság az alperest kötelezze a felperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § szerinti perköltségének megfizetésére.

[42] Hivatkozásképpen előadta, hogy jogszabálysértő az elsőfokú bíróság ítéletének azon megállapítása, mely a felperes alkoholos befolyásoltságát vétkes közrehatásnak minősíti. Ez ellentmondásban áll az ítélet 12-14. oldalain, különösen a [50] bekezdésben kifejtettekkel. Ahogy azt az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában maga is kifejtette, a munkára képtelen állapotban munkára jelentkezők kiszűrése a munkáltató egyik legalapvetőbb kötelessége. Az alperes ellenőrzési körében a megfelelő gondosság tanúsítása, illetve a munkavédelemmel kapcsolatos kötelezettségeinek teljesítése esetén észlelhette volna a felperes ittas állapotát, vagyis ezt a körülményt az alperes elháríthatta volna. A biztonságot és egészséget nem veszélyeztető munkakörülmények biztosítása az alperes feladata, és az alperesnek a felperes súlyos alkoholos befolyásoltságát ellenőrzési körében észlelnie kellett volna. Kizárja a felperes ittas állapotának vétkes közrehatásként történő értékelését azon tény, hogy ezen magatartás az alperes részéről elhárítható lett volna. Ami az alperesnek felróható, illetőleg az alperes ellenőrzési körébe esik, az nem lehet egyúttal a felperesnek is felróható. A baleset bekövetkezésében szerepet játszó felperesi vétkes közrehatás sem az Mt. 166. § (1), sem a 166. § (2) bekezdése, de a 167. § (2) bekezdése alapján sem vehető figyelembe, nem állapítható meg, hogy a kár egy részét okozta volna az ittas állapot. Az igazságügyi orvosszakértő egyértelműen leírta a szakvéleményében, hogy a sérülések mértékében, azaz a felperes maradandó egészségkárosodásának mértékében nem volt szerepe a felperes ittas állapotának. Miután a felperes a védőkorlát hiánya miatt leesett, ugyanolyan sérüléseket szenvedett volna el józanul is, mint alkoholos befolyásoltság alatt. Jelen esetben nem volt megállapítható, hogy az alkoholos befolyásoltság a károk egy részét okozta volna, így közrehatás nem állapítható meg.

[43] Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 263. § (1) bekezdésében, illetve a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakat is. Az elsőfokú bíróság ugyanis nem vette figyelembe a felperes előadását és nem értékelte kellő súllyal egyéb érdekelt⁹ tanúvallomását, aki szintén elmondta, hogy rendszeresen az ablakpárkányhoz belülről támasztott fából ácsolt feljárón jártak ki az állvány ezen részére, ez volt az egyszerűbb és szokásos közlekedési útvonal. Az a körülmény, hogy a baleset után készített fényképeken ez valamiért nem látható, ezért azt a munkavédelmi szakértő nem észlelte és nem tudta figyelembe venni a baleset körülményeinek leírásakor, nem jelenti azt, hogy a felperes nem ezen a feljárón ment fel a konkrét esetben is. Az elsőfokú eljárásban is kifejtette a felperes, hogy fizikai képtelenség és életszerűtlen, hogy a mindössze 172 cm magas felperes nekifutásból felugrott volna a 105 cm-es párkányon át a padlóra, még józanul is, nemhogy súlyos alkoholos befolyásoltság alatt. Mindezek alapján nincs helye kármegosztás alkalmazásának, az alperes teljes felelőssége fennáll az okozott károkért.

[44] Másodlagosan arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a kármegosztás arányának meghatározása során is jogszabálysértő módon járt el. Az elsőfokú bíróság által megállapított 50-50% helyett mindenképpen az alperesre terhesebben kellett volna megállapítani a kármegosztás mértékét, még akkor is, ha a felperest valóban terhelné vétkes közrehatás. A polgári jog szabályaira figyelemmel nem lehet ugyanolyan arányban marasztalni egy olyan felet, aki felróhatóságától függetlenül is felelne, mint azt, aki csak felróhatósága esetén. A mérlegelés során mindenképpen figyelembe kell venni az alperes objektív, felróhatóságtól független felelősségét. Ezen túl azonban az alperest még a perbeli esetben felróhatóság is terheli, ráadásul nem egyetlen magatartásban, hanem több mulasztás tekintetében is. Így a védőkorlát hiánya, a megfelelő munkavédelmi oktatás hiánya, a felperes munkára képes állapota ellenőrzésének elmulasztása, illetve azon tény, hogy az alperesnél nem volt kijelölve olyan személy, aki munkavédelmi feladatokért felelős lett volna, mind azt igazolják, hogy legfeljebb 80-20%-os mértékű kármegosztás alkalmazásának lett volna helye.

[45] A sérelemdíj körében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság 5.000.000.- forintot állapított meg, amely alkalmatlan a felperest ért sérelmek, hátrányok kompenzálására. Az elsőfokú bíróság mérlegelése továbbá sérti a Pp. 263. § (1) bekezdésében és a 279. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakat. A sérelemdíj tekintetében nincs helye százalékos kármegosztásnak, csupán a sérelemdíj összegét csökkentő szempontként vehető figyelembe egy esetleges vétkes közrehatás. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság éppen csupán az 50%-át állapította meg a felperes által igényelt 10.000.000.- forint sérelemdíjnak. Ugyancsak nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság a felperes által elszenvedett sérelmeket, hátrányokat, de a sérelemdíj magánjogi büntetés funkcióját sem. Mindezek alapján 9.000.000.- forint sérelemdíj és kamata az, ami arányban állna a felperes által elszenvedett sérelmekkel, hátrányokkal és kifejezésre juttatná a sérelemdíj magánjogi büntetés funkcióját is.

[46] A vagyoni kártérítések tekintetében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság 50%-os kármegosztást alkalmazott, de mivel vétkes közrehatás nem áll fenn a felperes részéről, az igény 100%-ban történő megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Másodlagosan a kártérítési és járadékigény 80%-ában kérte marasztalni az alperest valamennyi követelés tekintetében.

[47] Az alperes fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a kereset elutasítására irányult, másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat meghozatalára.

[48] Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 279. §-át, 306. §-át, 315. § (1) bekezdését, 316. § (1) bekezdését, 214. § (2) bekezdését, 237. §-át, valamint az Mt. 167. §-át, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (2) bekezdésében, 6:528. § (1) és (5) bekezdésében foglaltakat.

[49] A kártérítési igények alapját képező baleset közvetlen kiváltó és kizárólagos oka a felperes súlyosan ittas állapota volt. A felperes saját szabad elhatározásából nem a kijelölt építési munkaterületen közlekedett, elővigyázatosság nélkül hagyta el a biztonságos közlekedésre kijelölt útvonalat, továbbá felelőtlen és önveszélyes utat választott az állványra történő kijutáshoz. Az alperest a baleset bekövetkezésében felelősség nem terheli, mert a balesetet az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa, másrészt pedig a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

[50] Ezen túlmenően fenntartja, hogy a felperes életében bekövetkezett tartós egészségromlás nem a munkaviszonyával összefüggésben alakult ki. A felperes munkahelyi balesetéből adódó sérülései maradványtünet nélkül gyógyultak, a felperes jelenleg fennálló egészségügyi problémáit részben a felperes idült alkoholizmusa, részben természetes kórokú betegségei okozzák.

[51] Az elsőfokú ítélet a tényállás részében rögzítette, hogy egyéb érdekelt⁹ a baleset reggelén a felperesnek azt az utasítást adta, hogy amíg a többi festő egy másik épületrészben dolgozik, addig ő a keleti belső homlokzaton fejezze be egyedül a glettelés javítását. Vagyis a baleset időpontjában a felperes részére kijelölt építési munkaterület a keleti belső homlokzat volt, amelyre a kijelölt útvonalon kellett volna eljutnia, amelyek egyértelműen kellően körülhatárolt munkavégzési területek. Nem elfogadható az elsőfokú bíróság azon érvelése, hogy ilyen komplex építkezés helyszíneit nem lehet mesterségesen elválasztani egymástól. Ez nem jelent mesterséges szétválasztást, hiszen az építkezési területen, ahol egyidejűleg több alvállalkozó cég különböző szakemberei különböző építési munkákat végeznek, a munkavállaló munkavégzési területe kizárólag a részére kijelölt és körülhatárolt terület. Nincs lehetőség a teljes épületben akár csak kicsit is odébb menni munkát végezni.

[52] Az nem volt vitás, hogy a kórházba történő megérkezést követően a vérvételkor a felperes véralkohol szintje 2,82 ezrelék volt, amely ekkor már leszálló ágban volt. A baleset abból következett be, hogy a felperes ittasan a belső homlokzati állvány 5. szintjét a 2. emeleti ablakon keresztül közelítette meg, de nem fellépő használatával, hanem képességeit messze túlértékelve a padlószintről az attól 105 cm magasságban lévő ablakpárkányra kimászva/felugorva, amit a munkavédelmi szakvélemény is alátámasztott. Nincs relevanciája annak, hogy ez a megközelítés az épületen dolgozók számára bevett útvonal volt olyannyira, hogy az ablakpárkányra való feljutást egy ide támasztott ácsolt falépcső is segítette. Ezen gyakorlat nem volt tiltott, amit munkavédelmi szakértő nyilatkozata is megerősít. Azt viszont az elsőfokú bíróság elmulasztotta értékelni, hogy az alperes ezt a gyakorlatot a magasság különbséget áthidaló fellépő használatával nem kifogásolta. A felperes ugyanakkor annak használata nélkül a padlószintről ugrott fel az ablakpárkányra. Az elsőfokú bíróság ezt kizárólag az ittaság megítélése szempontjából értékelte, de az alperesi álláspont szerint nyomatékosan figyelembe kellett volna venni a felperesi magatartás elháríthatatlansága körében is.

[53] Mindezek alapján megállapítható, hogy a baleset az alperestől független külső területen történt, a felperes önálló, saját szabad akaratából és nem a munkáltató ellenőrzése alatt és utasításai szerint végzett tevékenysége során és alkoholtól súlyosan befolyásolt állapotban következett be. Így az EBH1999.55. számú döntés alkalmazandó.

[54] Az elsőfokú ítélet teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a jelen perben készült munkavédelmi szakvélemény azon megállapítását, mely szerint a korlát hiánya, az ellenőrzés, illetve a helyszíni irányító személy megbízása tekintetében a Fővárosi Törvényszék 29.Bf.I.8069/2021/37. számú ítéletében foglaltakat tekintette irányadónak. Ugyanakkor a hivatkozott ítélet rögzítette, hogy a korlát a reggeli munkakezdés időpontjában még – nem cáfolhatóan – a helyén volt, ennek okán abban az esetben, ha lett volna a vádlott által munkavédelemért is felelős személy, a korlát hiányát maga sem észlelhette volna közvetlenül a munkakezdés előtt. A BET kifejezetten nevesíti a munkaterület munkakezdés előtti biztonságos munkavégzésre való alkalmasságának szemlélését, ugyanakkor a munkavédelmi előírások betartásának ellenőrzése nem jelenti azt, hogy az ezzel megbízott személynek a munkaidő teljes ideje alatt egyhelyben állva kell figyelemmel kísérnie valamennyi munkavállaló tevékenységét. Külön nevesített kötelessége csupán a helyszínen való tartózkodás és a munkaidőben történő elérhetőség volt. Nem lehet megállapítani, hogy a védőkorlátot ki és pontosan mikor, mennyivel a baleset előtt távolította el. Ebből következően az sem bizonyítható, hogy a megfelelő képzettséggel és jogkörrel rendelkező helyszínen lévő irányító vezetőnek észlelnie kellett volna a munkakezdés után eltávolított korlátelelem hiányát. Nem zárható ki, hogy az közvetlenül a baleset előtt lett eltávolítva. Így nem megalapozott az ítélet kármegosztás mértékét alátámasztani kívánt azon indokolása, hogy ha lett volna munkavédelemért felelős személy a helyszínen, akkor a munkaterületet folyamatosan figyelemmel kísérve észlelhette volna azt is, hogy a baleset helyszínén az állvány védőkorlátja el van távolítva és annak visszaállításáról gondoskodhatott volna. Ilyen megállapítás ítéleti bizonyossággal nem tehető, a korlát a reggeli munkakezdésnél még a helyén volt, ezt csak később, ismeretlen időben távolította el valaki. Az okozati összefüggés a kár és a felperesi magatartás között állapítható meg. Az indokolás azért sem helytálló, mert a munkavédelmi előírások betartásának ellenőrzése nem jelenti azt, hogy az ezzel megbízott személynek a munkaidő teljes ideje alatt figyelemmel kell kísérnie valamennyi korlát jelenlétét, illetve valamennyi munkavállaló tevékenységét. Ez egyrészt életszerűtlen, másrészt jogszerűtlen is. Ilyen jogszabályi kötelezettség nem létezik.

[55] A munkavégzés helyszínén megfelelő szakmai végzettségű és irányító jogkörrel rendelkező szakember volt jelen, aki a munkavégzés előtt az állvány vizsgálatát megtette. Ez a személy egyéb érdekelt⁸ építésvezető volt a cég¹ és a Alperes¹ közt kialakított szokás- és feladatmegosztás alapján.

[56] A baleseti okfolyamat tekintetében a védőkorlát hiányában létrejött az absztrakt veszélyhelyzet, mely akkor és azáltal vált konkréttá, amikor a munkavállaló az állvány 5. szintjének megközelítésére az épület 2. szint 105 cm magasan lévő ablaknyílását igénybe véve az ablakpárkányra bizonytalan testhelyzetet felvéve kilépett. A konkrét veszélyt és ezzel a balesetet a felperes magatartása okozta. Így az elsőfokú bíróság ítélete sérti az Mt. 6. § (1) bekezdését, 8. § (1) bekezdését és 52. § (1) bekezdés a)-b) pontjában foglaltakat. A felperes tudta vagy tudnia kellett, hogy itt az állapotban van, nem felel meg az állapota a biztonság

munkavégzésre alkalmas állapotnak, nem ez volt a kijelölt útvonal az állványra kijutásra, a korláthiányos állvány eleve nem használható és ezt a rendellenességet jeleznie kellett volna.

[57] Az elsőfokú ítélet indokolása megállapítja, hogy az alperes azért nem mentesülhet a felelősség alól, arra való hivatkozással, hogy a felperes magatartása elháríthatatlan volt, mert nem volt a helyszínen olyan személy, aki a felperes ittasságát észlelhette volna, így ezeket a körülményeket elháríthatta volna. Ilyen hivatkozással azonban az alperes nem élt, az elsőfokú bíróság megállapítása iratellenes. Az alperes az elsőfokú eljárásban ugyanis nem arra hivatkozott, hogy nem volt a helyszínen olyan személy, aki a felperes ittasságát észlelhette volna, hanem arra, hogy a felperes ittassága nem volt felismerhető. Az építési terület nemzetvédelmi szempontból különösen védett és kiemelt területnek minősül, a Készenléti Rendőrség a bejáratnál és több ellenőrző ponton is folyamatosan szűrte az alkoholfogyasztást. A felperes ezen szűrőn áthaladva akadálytalanul jutott be a baleset napján az építési területre. Az alperes alappal feltételezte, hogy a felperes munkára képes állapota ellenőrzésre került, nem merült fel olyan körülmény, ami ezt kicsit is megkérdőjelezte volna. Az ittas állapot a munkakezdekör nem volt érzékelhető, az alperes számára sem, mivel a tanúk vallomása által is igazoltan egyáltalán nem látszott a felperesen alkoholos befolyásoltság. Így nem valós az ítélet azon megállapítása, hogy ha lett volna megbízott személy a helyszínen, akkor észlelhette volna a felperes munkára képtelen állapotát és őt a munkavégzéstől eltilthatta volna, hiszen a felperes ittassága nem volt felismerhető.

[58] A sérelemdíj iránti igény kapcsán ismét hivatkozott arra, hogy az alperes felelősségét kimentette. Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság 5.000.000.- forint sérelemdíjat talált arányos kompenzációnak, vagyis nem tett mást, mint a felperes által igényelt 10.000.000.- forint összegű sérelemdíjat az általa meghatározott kármegosztás mértékének megfelelően megfeleltette. A sérelemdíj mértékének megállapítása során a bíróságnak figyelemmel kell lenni az eset körülményeire, különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására. Az ítélet azonban nem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan, hogy a felperes által igényelt sérelemdíj összegszerűsége – elvonatkoztatva a kármegosztástól – egyébként milyen figyelembe vett tényezők alapján volt megállapítható. A sérelemdíj sem jogalapjában nem megalapozott, de összegszerűségében is jelentősen eltúlzott. A felperest nem érte olyan mértékű személyiségi jogsérelem, amely az összegszerűséget megalapozná, sem pedig az állapotának jelentős javulására, sem pedig életkorára tekintettel (BH2009.123, BH2008.313), valamint figyelemmel a káronszerzés tilalmára és a kellő mértéktartás elvén alapuló bírói gyakorlatra.

[59] Előadta, hogy az eljárási jogsértéssel kirendelt szakértői vélemény ugyanazon kérdések körében tett megállapításai szöges ellentétben állnak az előzményi közigazgatási perben eljáró Nemzeti Szakértői és Kutatóközpont Orvosszakértői Intézetől szakértő7 igazságügyi orvosszakértő szakvéleményében foglaltakkal. A szakvélemény megállapítása szerint a felperes balesettel összefüggő össz-szervezeti egészségkárosodásának mértéke 40%, amelynek oka a kéz finommotorikájának, illetve az alsó végtag terhelhetőségének csökkenése. A felperes orvosi dokumentációjában szerepelnek a kéz természetes kórokú betegségei (dupuytren kontraktúra, íntapadás miatti műtét). A dupuytren kontraktúra mögött genetikai okok húzódnak meg, így az nem áll összefüggésben a balesettel, ugyanakkor

jelentős mértékben hozzájárul a kéz finommotorikájának problémájához. A szakértő szóban úgy nyilatkozott, hogy a felperesnél nem is áll fenn a dupuytren szindróma, a kéz finom mozgásainak hiánya kizárólag a baleset következménye, csak annak tünetei hasonlóak a dupuytren kontraktúra tüneteivel. Ezt azzal indokolta, hogy semmilyen korábbi orvosi adatot nem talált arra, hogy a felperesnél ilyen tünetek korábban jelentkeztek volna. Ez a magyarázat azonban irreleváns annak ismeretében, hogy a betegség a felperesnél ugyan a balesetet követően alakult ki, de a kialakulásához évek kellettek. A szakértő így felülírta a korábban felperesnél diagnosztizált és az orvosi leletek által többször leírt dupuytren kontraktúra betegséget, kijelentve, hogy a felperesnek nincs is ilyen betegsége. A véleménye teljes mértékben ellentmondásban van a felperes orvosi leleteiben foglaltakkal és szakértő7 igazságügyi orvosszakértő véleményében foglaltakkal, aki megállapította, hogy „a két tenyeren kialakult kötőszövetes lemez zsugorodása ok-okozati összefüggésbe nem hozható a balesettel, de tényszerűen később keletkezett”. A dupuytren kontraktúra diagnosztizálása és a betegség értékelése ortopédiai és sebészeti szaktudást igényel, mellyel a szakértő nem rendelkezik, hiszen a szakvéleményben megjelölt titulusa alapján igazságügyi orvostan és egészségbiztosítás szakértő, foglalkozási rehabilitációs szakértő. Ezzel szemben szakértő7 igazságügyi orvosszakértő többek között ortopéd és sebész szakorvos is, aki a kérdés megítélésében megfelelő kompetenciával rendelkezik. Ő megállapította, hogy a felperes a munkahelyi balesetéből adódó sérüléseiből érdemi maradványtünet nélkül gyógyult, a baleseti eredetű munkaképesség csökkenése 0%. Aggályos a szakvélemény, ha homályos, önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes vagy egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér. Az elsőfokú bíróság a szakvélemény aggályosságát nem oldotta fel, nem követelte meg a szakértőktől mindazoknak az összehasonlítási adatoknak és tényeknek az ismertetését, amelyek a vélemény helyességének ellenőrzéséhez szükségesek, szimplán elfogadta a szakértő semmitmondó logikai feltételezésén alapuló válaszait. A Pp. 316. § (1) bekezdés a)-c) és d) pontja alapján aggályos, nem alátámasztott és ellenőrizhetetlen szakvélemény helyességéhez nyomatékos kétség fér, megállapításai a perbeli adatokkal is ellentétesek, így az bizonyításra alkalmatlan.

[60] A kéz csökkentett funkciója oka tekintetében kompetens ortopéd szakorvos szakértővel lefolytatott bizonyítás megismétlése nélkülözhetetlen lett volna. Erre nézve az alperes utólagos bizonyítási indítványt terjesztett elő, amelynek az elsőfokú bíróság nem adott helyt. Az elsőfokú bíróság ítélete így aggályos szakvéleményen alapul.

[61] Nem alapos, hogy a perben kirendelt szakértő a kérdésben az álláspontját logikusan és ellentmondásosan megindokolta volna. Az indokolásnak szakmai alapon megalapozottnak kell lennie, nem alapulhat logikai feltételezésen, ehhez ugyanis nincs szükség orvosszakértőre. Az orvosszakértő nem a beteg alapos vizsgálata, a betegség diagnosztizálása alapján nyilatkozott, hanem abból vont le következtetést, hogy a problémáról először a felperes kórházban tartózkodásának idején merült fel orvosi adat. Mivel a genetikai alapon jelentkező dupuytren szindróma hosszú évek alatt okoz elváltozást a kézben, ebből következően logikai következtetéssel nem zárható ki kategorikusan az első orvosi adatból, hogy a betegség a felperesnél nem korábban kezdődött.

[62] Az elmaradt jövedelem körében előadta, hogy az alperesnek semmilyen felelőssége vagy felróhatósága nincs abban, hogy a felperes sem jövedelemben, sem baleseti

járadékban nem részesült. A felperes a juttatásoktól, így a baleseti járadéktól is saját felróható magatartása okán esett el. A jogszabályok alapján baleseti járadékra az jogosult, aki üzemi baleset következtében legalább 14%-os egészségkárosodást szenved, de rokkantsági vagy rehabilitációs ellátás nem illeti meg. A baleseti járadék tehát üzemi baleset esetén jár. 2015. július 22-én lépett hatályba az egészségbiztosítási törvény végrehajtására vonatkozó 217/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet módosító szabálya, amely kizárta, hogy üzeminek lehessen nyilvánítani a munkavégzés közben bekövetkező balesetet, ha az legalább részben a dolgozó ittassága, vagy droghasználata miatt következett be. Így a felperes balesete nem volt üzemi balesetnek minősíthető, amely kizárólag a felperes felelősségi körébe tartozik. Ennek folytán az ezen a jogcímen megszerezhető jövedelem levonásba helyezésének jogszerűsége indokolt. A baleseti járadék havi összegét pedig a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény és a végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet szerint a balesetet közvetlenül megelőző egy éven belül elért kereset havi átlaga alapján állapítják meg. Utóbbi adat az elsőfokú bíróság által ismert volt, így alperes részéről külön bejelentésre nem szorult. A felperesnek a megváltozott munkaképességű személyek ellátására vonatkozó kérelme is elutasításra került, szintén saját felróható magatartása miatt, mert nem rendelkezett a minimális biztosításban töltött idővel.

[63] Jogszerűtlenül utasította el az elsőfokú bíróság az arra vonatkozó érvelést is, hogy a nyugdíjkorhatár elérését követően a felperes a jövedelempótló járadékra nem jogosult. A bíróság indokolása szerint, ha nem ismert olyan konkrét körülmény, amely kizárná, hogy a felperes a rá vonatkozó nyugdíjkorhatár betöltését követően is tovább dolgozott volna, amennyiben a baleset nem következik be, a járadék a munkavállaló számára a nyugdíjkorhatár betöltését követően is jár. A perben azonban egyértelmű adat merült fel arra vonatkozóan, hogy a felperes gerinckopás okozta hát- és derékfájása a balesettől függetlenül alakult ki, amely önmagában olyan körülmény, amely 65 éves kor felett az ésszerű gondolkodás alapján is kizárja, hogy valaki festőként dolgozzon tovább. A bíróság szerint a szakértő a gerinc kopásos elfajulását nem jelölte meg olyan mértékűnek, ami munkavégzési képességeiben a felperest befolyásolta volna. Ez a bíróság részéről nem helytálló megállapítás, miután a szakértő erre vonatkozóan kérdést nem kapott, így azt az indokolásban írt módon nem is válaszolta meg. Hivatkozott a Kúria Pfv.20.009/2014/6. számú precedensképes határozatára, mely szerint a jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a nyugdíjkorhatár elérésével a keresetveszteségi járadékra való jogosultság megszűnik. A nyugdíjkorhatáron túlmenő munkavégzés csak feltételezés és ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg. 65 év felett és különösképpen gerinckopás okozta hát- és derékfájással történő festő munka nem reális, sőt kifejezetten irreális feltételezés.

[64] Az ápolási, gondozási és háztartási kisegítő többletköltségek kapcsán arra hivatkozott, hogy az ítéleti indokolás, mely szerint a kórházból kikerüléstől számított két hónapra napi két órában történő segítségnyújtás vélelmezett, ellentétben áll az indokolásban foglaltakkal, mely szerint a 2018. májusában keletkezett orvosi iratok szerint a felperes akkorra már önállóan volt képes saját maga ellátására, abban segítségre nem szorult. Semmilyen adat nem merült fel az orvosi iratokban arra nézve, hogy a felperes körül a kórházból való hazabocsátását követően még bárminemű ápolási teendőket kellett volna ellátni, így nyilvánvalóan az ápolási, gondozási többletköltség igény megalapozatlan. Az elsőfokú bíróság 2018. május 7-től július 6. napjáig napi 4 órában fogadta el a gondozási és háztartási segítséget, ápolásra viszont a felperes nem szorult.

[65] Jogszerűtlen továbbá a 2018. június 7. napjától megítélt háztartási kisegítő költsége. A felperes az egészségi állapotát figyelembe véve el tudta és jelenleg is el tudja végezni maga körül a háztartási munkákat. A nagybevásárlás nem lehet igazoló ellenpélda, hiszen az kiváltható kisebb bevásárlásokkal, bútorok mozgatása nem mindennapi tevékenység, ha pedig szükségessé válik, úgy a családtagok segítsége kérhető. Az ápolási költséget cáfolja továbbá a szakvélemény 6. oldal 1. bekezdésében rögzített felperesi nyilatkozat, mely szerint miután a felperes visszakerült az albérletébe, a lánya hetente látogatta, ennivalót hozott neki és elvitte a szennyesét. A heti látogatás eleve kizárja a napi segítségnyújtást.

[66] A rezsitöbbletköltség iránti igény alaposságát az elsőfokú ítélet arra alapította, hogy azt az alperes nem vitatta. Az indokolás azonban nem helytálló, a bírói kérdés általánosságban lett feltéve, hogy azt elfogadja-e az alperes, hogy ha valaki egész nap otthon tartózkodik, többlet rezsiköltsége keletkezik, de konkrét összeg megjelölése nélkül. A jegyzőkönyv nem pontosan rögzítette a tárgyaláson elhangzottakat. A felperesnek az igényt számlákkal, többlet előfizetések szerződéseivel kellett volna igazolni. A felperes azonban igazoló okiratokat egyáltalán nem csatolt.

[67] A kulturális többletköltség iránti igényét a felperes ugyancsak nem bizonyította, a felperesnek igényét számlákkal, szerződésekkel, könyvtári tagsággal vagy olvasójegyekkel, esetleg szerződésekkel kellett volna igazolnia. Bizonyítékot egyáltalán nem csatolt. A felperes által e körben előadott állítások, továbbá a tanúk vallomása számlákkal igazolhatók. A bíróság azonban ezeket csak az érdekelt tanúk nyilatkozatai alapján bizonyítás nélkül fogadta el.

[68] Az eljárásjogi kérdések tekintetében előadta, hogy e tekintetben sem helytálló az ítélet indokolása. A felperes a 2022. február 11-i tárgyaláson pontosan megfogalmazta bizonyítási indítványát, kérte, hogy a Budapest Környéki Törvényszéktől már beszerzett közigazgatási teljes iratanyagot a bíróság tegye jelen eljárás tárgyává, de egyértelműen és határozottan indítványozta, hogy használja fel ebből az anyagból a hatóság és a bíróságok által meghallgatott tanúk vallomásában foglaltakat, továbbá az eljárásban született orvosszakértői véleményt is, és amennyiben a szakértőt ebben a perben személyesen is meghallgatnák, az ő személyes meghallgatásán elhangzottakat is. A tárgyaláson a pergazdaságosság szempontjaira is hivatkozva a szakvélemény kiegészítését indítványozta, majd bírói kérdésként került feltételre az alpereshez, hogy ezt elfogadja-e. Ezeket a jegyzőkönyv nem vagy nem pontosan tartalmazza. Irreleváns, hogy a felperesi képviselő a hivatkozott szakvéleményeket ismerte-e, a nyilatkozata bizonyítási indítványnak volt tekinthető. Ezek a felperesi nyilatkozatok nem voltak határozatlanok és nem is voltak egymásnak ellentmondók. A 2022. november 9-i tárgyaláson a felperesi képviselő módosította a perfelvétel során tett indítványait azzal, hogy a további eljárás során a büntetőügyben kirendelt munkavédelmi és orvosszakértő szakvéleményének kiegészítésére kerüljön sor. Az elsőfokú bíróság ekkor tájékoztatta a felperest, hogy a perfelvétel lezárása előtt nem ez volt a bizonyítási indítványa. A per érdemi szakaszában pedig a felperes ismét

módosította a már rögzült perfelvételi nyilatkozatát azzal, hogy egy harmadik igazságügyi orvosszakértő kirendelésére tett indítványt. Ez jogszerűtlen, a Pp. 214. § (2) bekezdésébe ütközik. A perfelvételi szak 2022. április 20. napján elzárult, amelynek joghatása, hogy a felek személye, a jogvita tárgya és annak elbírálásának a keretei is rögzülnek. A rögzült nyilatkozatok megváltoztatása és új perfelvételi nyilatkozatnak minősülő nyilatkozatok előterjesztése csak kivételesen és szűk körben lehetséges az érdemi tárgyalási szakban. A perfelvétel lezárását követően főszabály szerint a perfelvételi nyilatkozatok nem változtathatók meg, így a bizonyítás keretei is rögzülnek a Pp. 214. § (2) bekezdése alapján. A nyilatkozatok csak akkor változtathatók meg, ha a Pp. 215-216. §-ában, valamint 220. §-ában foglalt feltételek teljesülnek, a felperes azonban nem hivatkozott új tényre, pusztán a korábbi perfelvételi nyilatkozatát a szakértők személyét illetően módosította, amely nem megengedett. Az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése így az ügy érdemi döntésére kihatott.

[69] Az elsőfokú bíróság a 2023. január 11-i tárgyaláson felhívta a felperes figyelmét, hogy utólagos bizonyításnak van helye, amelyre tekintettel a más szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítvány előterjesztésének a Pp. 220. § (1) bekezdés d) pontja és (5) bekezdés a) pontja szerinti feltételei véleménye szerint fennállnak. Az anyagi jogi pervezetés azonban nem jelenti a fél akár anyagi jogi, akár eljárásjogi kitanítását és e körben való segítségnyújtást, a konkrét esetben ez történt. A felperesi indítvány célja, - miként az elsőfokú eljárásban is kifejtették – annak elérése volt, hogy ne a perbeli balesettel érintett egyéb eljárásokban eljáró szakértők kerüljenek kirendelésre, ezek a szakvélemények ugyanis prognosztizálhatóan nem alapozták meg a keresetet. A felperes az indítvány jogszerűségének alátámasztásaként a szakvélemények aggályosságára hivatkozott, ami a Pp. 220. § (1) bekezdés c) pontját takarja, így az a felperesi indítványban megjelölt jogszabályi hivatkozás nem volt helytálló és az a 15 napos határidőt is elkéste. A felperes nem a másodfokú büntetőítéletet vagy a Kúria döntését tartotta aggályosnak, hanem a közigazgatási eljárásban készült orvosszakértői vélemény kiegészítését, továbbá a büntetőeljárásban készült orvosszakértői véleményt, mellyel kapcsolatosan a 2023. január 18. napján előterjesztett bizonyítási indítványa elkészt volt, hiszen 2022. június 3. napján vette át, illetőleg 2022. november 22-i beadványához csatolta. Másfelől a bármely fél aggályosnak tekintett más eljárásokban készült szakvélemények indítványozása esetében a Pp. szabályai alapján nem az utólagos bizonyítási indítvány alapján új szakértő kirendelése a követendő eljárás, hanem a szakértővel korábban nem közölt lényeges perbeli adatokra vonatkozó kérdések feltevésének indítványozása, illetve az esetleges aggályok kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítás kérése. A felperes a szakvélemény aggályosságát abban jelölte meg, hogy a szakértő szakkonzulenseket sem vont be a szakvélemény elkészítésébe, kizárólag az általa évekkal a balesetet követően elvégzett személyes vizsgálat megállapításaiból indult ki, valamint a jelen perben releváns kérdések megválaszolása egyáltalán nem történt meg. Ez nem felel meg a Pp. 316. § (1) bekezdésében írt feltételeknek és az aggályosságot sem támasztják alá. Szakkonzultáns bevonására a feltett kérdések megválaszolására nem volt szükség, az új kérdéseket pedig fel kell tenni a szakértőnek, illetve erre vonatkozó indítványt kell előterjeszteni. Egyébiránt a bíróság sem tájékoztatta arról a feleket, hogy a szakvéleményt aggályosnak találja.

Fellebbezési ellenkérelmek

[70] Az alperes fellebbezési ellenkérelme a felperes fellebbezésében foglaltak alaptalanságára irányult. Hivatkozásképpen előadta, hogy a vétkes közrehatás felelősségcsökkentő tényező az Mt. 167. § (2) bekezdése alapján. Az ítéletben helytállóan került rögzítésre, hogy a felperes súlyosan ittas állapotban végezte a munkáját, ez részéről vétkes magatartásnak minősült, ami a baleset bekövetkezésében jelentős szerepet játszott. Megállapításra került, hogy a baleset bekövetkezéséhez vezető okfolyamatban nem egyedül annak van jelentősége, hogy hiányzott a korlátelem, a bekövetkezéséhez az is szükséges volt, hogy a felperes épp az előtt a korlátelem előtt kiessen az ablakból. Abban pedig, hogy a felperes itt kiessen az ablakból, a szakértői vélemények tartalma alapján, megállapíthatóan a felperes ittas állapota szerepet játszott, az alkoholos befolyásoltsága ugyanis jelentős mértékben korlátozta őt a mozgásában, látásában és ítélőképességében is. A felperes a súlyos alkoholos befolyásoltságát elismerte, tudta, hogy ilyen állapotban nem szabadna munkát végeznie, a munkát mégis felvette. Magatartása vétkes, felróható. A felperes állításával ellentétben a vétkes közrehatásnak nem az általa elszenvedett sérülések mértékében, hanem egyáltalán a baleset bekövetkeztében van jelentősége. A felperes józansága esetén ugyanis a baleset nem következett volna be. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes megítélési képességének hiánya erősen hozzájárulhatott ahhoz, hogy az állvány 5. szintjét a felperes két vödörrel a kezében annak ellenére is az ablakból kívánta megközelíteni, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a baleset időpontjában nem volt az ablakban az a fából ácsolt feljáró, ami egyébként ott szokott lenni. Látásának és környezetének reális felmérésére való képességében való akadályozottsága arra sem tette alkalmassá, hogy felmérje, hogy az ablak előtti korlát hiánya rá milyen veszéllyel járhat vagy akár csak észrevegye ezt a körülményt.

[71] Abban sem ért egyet a felperessel, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a felperes előadását és nem értékelte kellő súllyal egyéb érdekelt⁹ tanúvallomását. A munkavédelmi szakértő megállapította, hogy a felperes az áthidaló használata nélkül a padlószintről ugrott fel az ablakpárkányra, onnan 105 cm magaságra, ami a felperes ittassága és a magatartásának elháríthatatlansága körében értékelendő. Az alperest az ellenőrzési körben vétkesség nem terheli, hiszen a tanúk vallomása által is igazoltan a felperes ittassága nem volt felismerhető, sem az alperes, sem a munkatársai számára.

[72] A kármegosztás aránya kapcsán előadott felperesi érvelés téves: a kárviselés arányát elsősorban nem a felróhatóságától független felelősség, hanem az dönti el, hogy a munkavállaló vétkes közrehatása milyen mértékű volt. Az alperes a kárt annyiban nem köteles megtéríteni, amennyiben visszavezethető volt a felperes felróható magatartására. A kárviselés arányának a felperes javára való megváltoztatása nem indokolt. Hivatkozott arra, hogy a Szegedi Ítéltábla Mf.40012/2024/4. számú határozata szerint a mérlegelés okszerűtlenségének megállapításával kapcsolatban figyelemmel kell lenni arra, hogy a bizonyítékok értékelésének vizsgálata kizárólag a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálat keretében történhet, amivel kapcsolatban a Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontja jogszabálysértés megjelölését követeli meg. A bizonyítékok értékelésének okszerűtlensége pedig csak akkor állapítható meg a másodfokú eljárásban, ha a mérlegelés az erre irányadó jogszabályba, a Pp. 279. §-ába ütközik. Ez pedig korlátot jelent a másodfokú bíróságnak a

bizonyítékok szabad mérlegelésével szemben. Az elsőfokú bíróság mérlegelése nem sérti a Pp. 279. §-át.

[73] A sérelemdíj körében előadta, hogy az alperesi álláspont szerint a sérelem kompenzálására az elsőfokú bíróság által megítélt összegű sérelemdíj abban az esetben is elégséges lenne, ha a felperest a káreseményben vétkes közrehatás nem terhelné. A további felemelés egyébként is indokolatlan. A felperes téved a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójának figyelembevétele kapcsán is. A magánjogi büntetés csupán másodlagos, kiegészítő funkció, amely általában csak akkor kerül előtérbe, ha a bíróság szükségesnek tartja kifejezni a társadalom rosszallását. A perbeli esetben a sérelemdíj másodlagos, preventív funkciója nem érvényesülhet, ennek nem állt fenn értékelhető indoka. A felperes által követelt sérelemdíj összege a káresemény idején is érvényesülő ár- és értékviszonyok mellett eleve eltúlzott volt. A BH2009.123. számú eseti döntés alapján egy 24 éves munkavállaló rendkívül súlyos munkabalesete 67%-os mértékű munkaképesség csökkenést eredményezett, amely alapján a bíróság 10.000.000.- forint összegű nem vagyoni kártérítést tartott az elszenvedett sérelemmel arányosnak.

[74] Az elmaradt jövedelem körében a felperes figyelmen kívül hagyja, hogy az elsőfokú bíróság kifejezetten a javára vette figyelembe, hogy a balesetet követően sem jövedelemben, sem pedig baleseti járadékban nem részesült, amelyre vonatkozóan az álláspontját az alperes a fellebbezésében kifejtette. A perbeli baleset a vonatkozó jogszabály szerint a felperes ittas állapota okán nem volt üzemi balesetnek minősíthető, ami kizárólag az ő felelősségi körébe tartozó kérdéskör, azaz a felperes a baleseti járadéktól saját felróható magatartása miatt esett el. A felperesnek a megváltozott munkaképességű személyek ellátására vonatkozó kérelme ugyancsak elutasításra került szintén saját felróható magatartása miatt, tekintettel arra, hogy nem rendelkezett az ehhez szükséges minimális biztosításban töltött idővel. Az alperes továbbra sem ért egyet a megítélt jövedelempótló járadék összegével.

[75] Mivel a kár kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta, így az alperes nem ért egyet a megítélt ápolási, gondozási többletköltség és háztartási kisegítő költség összegével sem. A felperes körül ápolási teendőket nem kellett ellátni, illetőleg az egészségi állapotát figyelembe véve el tudta volna és jelenleg is el tudja intézni maga körül a háztartási munkákat. Így háztartási kisegítőre sincs szüksége.

[76] A rezsiköltség tekintetében ismét arra hivatkozott, hogy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta és ezt adta elő a kulturális többletköltség vonatkozásában is. A felperes részére eleve jogszerűtlenül ítélte meg az elsőfokú bíróság a rezszi többletköltséget. A tanúk a felperes otthagása okán a rezsiköltségük megemelkedését állították, ezt azonban az elsőfokú eljárásban a felperes semmivel sem bizonyította. A kulturális többletköltséget pedig a felperesnek számlákkal, szerződésekkel, könyvtári tagsággal vagy olvasójegyekkel kellett volna bizonyítania.

[77] A felperes fellebbezési ellenkérelme az alperes fellebbezésével érintett részben az ítélet helybenhagyására irányult. Hivatkozásképpen előadta, hogy nem felel meg a valóságnak az az alperesi hivatkozás, hogy a felperes nem a kijelölt építési munkaterületen közlekedett. A felperes éppen hogy a szokásosan, általánosan használt útvonalon közlekedett. Az alperes egyébként fellebbezésében saját magának is ellentmond, amikor azt állítja, hogy a felperes nem a kijelölt építési munkaterületen közlekedett, majd maga is elismeri, hogy ezt a gyakorlatot nem kifogásolta. Ezen túlmenően nem került az bizonyításra, hogy a felperes a szokásosan használt lépcsős fellépő nélkül lépett (ugrott) volna fel az ablakpárkányra. A felperes személyes előadása során egyértelműen azt állította, hogy ezen lépcsőn keresztül közelítette meg az ablakpárkányt a baleset idején is. Nincs adat arra vonatkozóan, hogy a fellépőt ki, mikor és miért távolította volna el. A balesetet senki nem látta, annak tanúja nem volt. Azon körülmény, hogy a baleset után készült fényképfelvételeket nem látható ezen lépcsős fellépő, nem jelenti azt, hogy az a baleset időpontjában sem volt ott. A szakértő ezen megállapítását a felperes nyilatkozata alapján tette. Az elsőfokú eljárásban is hivatkozott arra, hogy életszerűtlen, hogy az alkoholos befolyásoltság alatt álló 172 cm magas felperes egy ilyen magas ablakpárkányon keresztül kiugrott volna az állványra.

[78] Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a Fővárosi Törvényszék büntető ítéletét figyelmen kívül hagyta, a büntetőjogi felelősség megállapításának szabályai ugyanis alapjaiban különböznek a munkáltatói kárfelelősség szabályaitól. Egyébiránt a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Fővárosi Ítéltábla végzésével hatályon kívül helyezte.

[79] Sem a jelen eljárásban, sem az alperes által hivatkozott büntetőeljárásban – figyelemmel a hatályon kívül helyező végzésben foglaltakra is – nem állapítható meg a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, hogy a korlát a helyén lett volna. Éppen ellenkezőleg, ezen alapul a büntetőbíróság hatályon kívül helyező végzése is. Annak a körülménynek ugyanakkor, hogy a védőkorlát mikor és hogyan tűnt el, jelen eljárásban semmilyen jelentősége nincs, ezért felesleges az alperes ezzel kapcsolatos hivatkozása is. Egyetlen tény számít, hogy az a baleset időpontjában nem volt a helyén. Az alperes munkajogi felelőssége azért áll fenn, mert a felperest a munkaviszonyával összefüggésben kár érte, nem pedig azért, mert bármely személy büntetőjogi felelőssége vagy felróhatósága megállapítható. A büntetőjogi felelősségnek legfeljebb a kármegosztás aránya, illetve a sérelemdíj összezszerősége körében lehet jelentősége.

[80] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg ítélete indokolásában, hogy a felperes munkára képes állapotának ellenőrzése az alperes feladata lett volna. Az alperes azon hivatkozása, hogy a felperes ittassága nem volt felismerhető, ellentmondásban áll az általa kifejtettekkel, hiszen amennyiben ez így van, akkor a felperesnek végképp nem kellett volna érzékelnie, hogy nincs munkára képes állapotban. Egyébiránt azonban az alkoholos befolyásoltság felismerése, a biztonságos munkavégzés körülményeinek megteremtése az alperesnek mint munkáltatónak a feladata lett volna és ez nem hárítható át sem a felperesre, sem éppen a munkavégzés helyének környékén tartózkodó más személyre, pl. a Készenléti Rendőrségre.

[81] Egyetért azzal, hogy nem helytállóan határozta meg az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegét, amikor 50%-os kármegosztást alkalmazott. A felperest nagyon jelentős sérelmek érték a balesettel összefüggésben. A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő is kiemelte, hogy a kezek nagyon értékesek, ezek épsége, funkciócsökkenése nagyon jelentős testi egészségkárosodásnak minősül. Ehhez kapcsolódóan pedig további jelentős életvitelbeli, életminőségi hátrányok, sérelmek érték a felperest, melyet az orvosszakértői vélemény és a tanúvallomások is igazoltak. Kiemelésre érdemes, hogy a felperes a baleset folytán nyaki gerincvelő sérülést szenvedett el, lebénult, csak hosszadalmas kórházi rehabilitáció következtében javult nagyon lassan, fokozatosan az állapota. Az igazságügyi orvosszakértő szóbeli meghallgatása során azt is elmondta, hogy a felperes korlátozva van a közlekedésben, így a felperes nem képes felülni egy távolsági buszra, hogy meglátogassa a rokonait, barátait. Így a felperes testi épséghez fűződő személyiségi joga mellett sérült a szabadideje tetszés szerinti eltöltéséhez, a szabad közlekedéshez, a lakóhely szabad megválasztásához fűződő személyiségi joga is. A tanúvallomások szintén alátámasztották a jelentős életminőségbeli változásokat. A felperes a korábbi munkáját nem tudja ellátni, így a munkához való joga is sérült. Ezek indokolják a sérelemdíj összegének felemelését. Ismételten hivatkozott arra, hogy az összeg meghatározása során figyelemmel kellett volna lenni a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójára és az alperesi felróhatóság mértékére is.

[82] Az alperes fellebbezésével szemben a jelen perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény aggálytalan, hiánytalan, valamennyi feltett kérdésre orvosszakmailag megalapozottan válaszolt, és nem áll ellentétben a perben rendelkezésre álló, a keresetlevélhez csatolt orvosi iratokban foglaltakkal sem, azokkal teljes mértékben összhangban van. A felperes kezének az egészségkárosodása egyértelműen a balesettel függ össze és nem genetikai eredetű. A szóban is kiegészített szakvélemény egyértelműen levezeti, hogy miért nem lehet genetikai eredetű a felperes kezének károsodása. Emellett a keresetlevélhez orvosi iratként csatolt 2018. március 27-i ortopéd konzílium véleménye alapján is a balesettel függ össze a felperes maradandó egészségkárosodása. A szakértői vélemény nem áll ellentétben a közigazgatási perben eljáró szakértő⁷ szakvéleményében foglaltakkal, mivel jelen perben szakértő⁷ nem volt kirendelve. Fogalmilag kizárt az ellentmondás fennállása. A közigazgatási per továbbá jelen pernek nem előzményi pere. szakértő⁷ igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye az, ami aggályos. Ugyancsak nem teszi aggályossá a jelen perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő véleményét az, hogy annak elkészítéséhez nem került bevonásra ortopéd orvos szakkonzulensként. A bírói gyakorlat alapján a kirendelt szakértő tudja azt is szakértelménél fogva eldönteni, hogy indokolt-e valamely szakterületen jártas szakkonzulens bevonása a perbe vagy sem. A kirendelt szakértő általános igazságügyi orvostanszakértő volt, illetve foglalkozási rehabilitációs szakértő is, kompetens volt, így nem volt szükség szakkonzultáns bevonására.

[83] A felperes nem azért nem részesült baleseti járadékban, mert esetében nem volt megállapítható üzemi baleset, hanem mert az ehhez szükséges minimális biztosítási idővel nem rendelkezett, amely egyébként többek között az alperesnek felróható, de a felperesnek semmiképpen sem. A felperes két éven keresztül baleseti táppénzben részesült, amelynek szintén feltétele az üzemi baleset fennállása. A felperest korábbi munkáltatói - többek között az alperes - felróhatóan nem jelentették be és nem fizették meg utána a járulékokat, ami sajnos általános jelenség az építőiparban. Ezért nem részesült a felperes baleseti járadékban, mert a felperesnek a megelőző 5 évben 1095 nap helyett csak 716 nap biztosítási jogviszonya

volt megállapítható. Emellett helyes az ítélet indokolás a tekintetben is, hogy az alperes nem jelölte meg konkrétan beadványaiban, hogy a baleseti járadék folyósításának elmaradása miatt mekkora összeget kellene levonni a felperes által elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítés összegéből.

[84] A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő véleménye kétséget kizáróan azt támasztotta alá, hogy a felperes a perbeli baleset miatt nem tud munkát végezni és erre az elsőfokú bíróság ítélete is helyesen utalt az indokolásban. Az alperes hivatkozása szerint a szakértő a felperes gerincének esetleges kopásos megbetegedésével kapcsolatos kérdést nem kapott. Amennyiben ilyen kérdés nem merült fel, akkor az kizárólag az alperes terhe, hiszen amennyiben erre kívánt hivatkozni, akkor neki kellett volna erre vonatkozóan kérdés feltevését indítványozni a szakértő részére, az ő érdekében állt volna ennek bizonyítása. A 3/2018. (IX. 17.) KMK vélemény egyértelműen rögzíti, hogy a járadékra való jogosultságot önmagában a nyugdíjkorhatár betöltése nem érinti.

[85] A felperes ápolásra nem szorult, gondozásra azonban igen, így az elsőfokú ítélet a szakvélemény által alátámasztottan helyesen állapította meg a gondozás időtartamát és annak költségét. Azon alperesi hivatkozás, hogy a felperes lánya hetente látogatta, nem releváns ezen szempontból, hiszen ezen segítséget nem kizárólag a lánya látta el ingyenesen, hanem más családtagok is, így a felperes édesanyja is. A szükséges háztartási kisegítés időtartamát szintén a szakvélemény által bizonyított időtartamban állapította meg helyesen az elsőfokú bíróság ítélete, ezen túl annak mértékét a meghallgatott tanúk vallomása is alátámasztotta.

[86] Az elsőfokú eljárás során maga az alperes sem vitatta, hogy többlet rezsiköltség keletkezik, ha a felperes egész nap otthon tartózkodik. Ezen igény tekintetében az elsőfokú bíróságnak ezért csak az összeg vonatkozásában kellett mérlegeléssel döntést hoznia. Ezt a többletköltséget nem lehetett volna számlákkal, egyéb okiratokkal egzakt módon bizonyítani, mivel a káreseményt megelőzően a felperes nem is itt élt. Így a káresemény előtti és utáni költségek nem összehasonlíthatóak. Emellett a rezsiköltségeket számos egyéb tényező befolyásolja, pl. az időjárás is. Az egységes bírói gyakorlat alapján általános kártérítés megállapításának van helye, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg ilyen formában a kártérítés összegét, ami figyelemmel az ár- és értékviszonyokra egyáltalán nem tekinthető eltúlzottnak.

[87] A kulturális többletköltség esetében is hivatkozott az általános kártérítésre, továbbá a Kúria Pfv.III.21269/2007/6. számú ítéletére, mely szerint a köztudomású hátrányok ellensúlyozásának igénye elfogadható, és nincs szükség arra, hogy az olvasás vagy a zenehallgatás tényét külön bizonyítsák.

[88] Az alperes bizonyítási kifogásával szemben hivatkozott arra, hogy a felperes a keresetlevelében és a válasziratában igazságügyi orvosszakértő kirendelését indítványozta,

továbbá többször is indítványt tett a közigazgatási ügy és a büntetőügy teljes iratanyagának beszerzésére, valamint az ott keletkezett szakvélemények felhasználására is tett indítványt, ugyanakkor kérdéseket előterjesztett arra az esetre is, ha orvosszakértő kirendelésére kerülne sor. Mivel a felperes a perfelvétel során egyértelmű és határozott bizonyítási indítványt kizárólag a keresetlevélben tett az igazságügyi orvosszakértő kirendelésére vonatkozóan, az orvosszakértő személyére pedig nem tett konkrét javaslatot, valamint a bizonyítási indítványok megtételét a másik két per iratanyagának beszerzésétől, illetve a szakvélemények véglegessé válásától tette függővé, ezért a bizonyítási indítványok nem tudtak rögzülni a perfelvétel során. Egyértelmű indítványok nem történtek. Utólagos bizonyítási indítványként terjesztette elő szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát, de azt már a perfelvétel során megtette. Egyébiránt indokolatlan lett volna olyan szakértők kirendelése a perben, akiknek véleménye egymással és az orvosi iratokkal is részben ellentmondásosak voltak.

[89] Észrevételezte, hogy az alperesnek az elsőfokú eljárásban lett volna lehetősége kérni a jegyzőkönyv kijavítását.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[90] A felperes fellebbezése a kármegosztás tekintetében megalapozatlan, a sérelemdíj tekintetében részben alapos, az alperes fellebbezése nagyjából megalapozatlan, kismértékben, az ápolási, gondozási, háztartási kisegítői többletköltség és járulék tekintetében részben alapos.

[91] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges, egyben elégséges bizonyítást lefolytatta, az alapján helyesen állapította meg a tényállást és a megfelelő jogszabályi rendelkezések helytálló alkalmazásával érdemben helyes döntést hozott a jogalap, valamint a jövedelempótló kártérítés és jövedelempótló járadék, a rezsi többletköltség és járadék, a kulturális többletköltség és járadék tekintetében, ezért azt a másodfokú bíróság a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A sérelemdíj és az ápolási, gondozási, háztartási kisegítéssel felmerült többletköltség és járadék tekintetében az érdemi döntéssel a másodfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelése kapcsán nem értett egyet, ezért azt a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

Eljárási szabálysértés

[92] Megalapozatlan az alperes fellebbezése a hatályon kívül helyezés alapjául szolgáló eljárás szabálysértés, a szakértő kirendelésével kapcsolatban. Az új Pp. a szakértői bizonyítás tekintetében valóban nagyfokú változásokat vezetett be, a szakértői bizonyítást megreformálta, koncepcionálisan megújította. A Pp. az alkalmazási módok bővítésével a bizonyítékszolgáltatás terén többletlehetőséget biztosít, de ugyanakkor kizárja,

hogy a fél ugyanazon szakkérdés vonatkozásában egyidejűleg különböző módon igénybe vett és több szakértőt alkalmazzon. A bizonyító fél joga és kötelezettsége, hogy a személyes körülményeitől, az ügy vagy akár a szakkérdés jellegétől függően eldöntse, hogy miként kíván bizonyítani: magánszakértővel, más eljárásban kirendelt szakvélemény felhasználásával vagy a bíróság által kirendelt szakértővel. A bizonyító fél választásával rögzíti a szakértői bizonyítás törvényi menetét, amely kapcsán a Pp. azt sem engedi, hogy a fél korlátlanul alkalmazási módot váltson, a nem megfelelően benyújtott szakvéleményt a törvény kifejezett rendelkezése megfosztja a bizonyítéki jellegtől. Ennek legfontosabb következményeként a bíróság az ilyen szakvéleményben foglaltakat legfeljebb csak állításként értékelheti (Pp. Complex Jogtár Kommentár).

[93] A szakértői bizonyítási módok közül a fél úgy választ, hogy a bizonyítási indítványban köteles megjelölni a szakértői bizonyítás választott módját. A fél által bizonyítási indítvány nélkül becsatolt, más eljárásban elkészült szakvélemény nem minősül a Pp. szabályai szerinti szakértői véleménynek, a perben releváns szakkérdés megítélésére megállapítására nem alkalmas. A Pp. 170. § (2) bekezdés e) pontja szerint – amennyiben a szakkérdés vonatkozásában a felperes a bizonyító fél – már a keresetlevélben elő kell terjesztetni a szakértői bizonyítás kapcsán a bizonyítási indítványt. A Pp. 183. § (4) bekezdése alapján a bizonyító fél a perfelvételi nyilatkozatait, így a szakértői bizonyítás iránti indítványát is a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig szabadon megváltoztathatja az ellenfél hozzájárulása nélkül is. Kivételesen a Pp. 220. §-ában foglalt esetekben arra is van lehetőség, hogy utólagos bizonyítás keretében a fél az érdemi tárgyalási szakban terjessze elő a szakértői bizonyítás iránti indítványát. Ha az indítvány nem felel meg az utólagos bizonyítás törvényi feltételeinek, a Pp. 220. § (7) bekezdése alapján a bíróság az indítványt figyelmen kívül hagyja.

[94] A Pp. 275. § (1) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve a szakértői bizonyítás kapcsán előterjesztett bizonyítási indítványnak tartalmaznia kell a bizonyítani kívánt tény megjelölését, a szakértői bizonyítás választott módját, szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítvány esetén a szakértő által megválaszolandó kérdéseket. A Pp. 306. § (1)-(2) bekezdése szerint a bizonyító fél a más eljárásban kirendelt szakértőnek a szakkérdés tárgyában készített szakvéleménye felhasználását indítványozhatja, ehhez szükséges megjelölnie, hogy konkrétan milyen más eljárásban szerzett, mely szakértő által készített szakvélemény felhasználását kívánja. Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, a bizonyító fél köteles a szakvéleményt a bíróság felhívásában meghatározott határidőn belül benyújtani, vagy ha az célszerű, a bíróság intézkedik a szakvélemény beszerzése iránt. A (3) bekezdés szerint a felek a szakvéleményre vagy a szakértővel nem közölt lényeges perbeli adatokra vonatkozóan kérdések feltevését és azt is indítványozhatják, hogy a szakértő a szakvélemény aggályossága kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítást adja meg. A (4) bekezdés szerint kirendelt szakértő vagy magánszakértő alkalmazásának az indítványozása esetén ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nincs helye más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának. A más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleménye akkor használható fel, ha a perbeli szakkérdés tárgyában készült, amely feltételezi a szakvélemény alapjául szolgáló adatok legalább részbeni azonosságát. A perben azonban a korábbi eljáráshoz képest értelemszerűen új vagy más adatok is felmerülhetnek, ezért a felek a sikeres bizonyítás vagy éppen ellenbizonyítás érdekében ezekre vonatkozóan is jogosultak kérdések feltevését indítványozni. A más eljárásban keletkezett szakvélemény esetén a Pp. 270. §-a alapján a

bíróság a tárgyaláson a szükséges terjedelemben ismerteti és arra a felek észrevételt tehetnek. A Pp. 306. § (3) bekezdése valamennyi fél számára biztosítja a jogot arra, hogy a szakvélemény kiegészítését indítványozza a kérdések feltevésével, illetve az aggályosság kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítást adja meg, az előbbihez szükséges a szakértővel nem közölt lényeges perbeli adatok közlése.

[95] A Pp. 307. § (1) bekezdése alapján a bíróság indítványra szakértőt rendel ki, ha az adott szakkérdés vonatkozásában a bizonyító felek egyike sem indítványozza magánszakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazását, vagy a más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleménye aggályossága kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítás megadása vagy a feltenni indítványozott kérdések megválaszolása érdekében szükséges.

[96] Az új Pp. rendszerében a különböző szakvélemények beszerzésének indítványozása kizárt (új Pp. Konzultációs Testület Állásfoglalása 19.), a bizonyító fél nem több, csak egyetlen, más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének beszerzését indítványozhatja. A perfelvétel lezárásáig a szakkérdés tekintetében az alábbi bizonyítási indítványok történtek: a felperes keresetlevelében úgy indítványozta orvosszakértő kirendelését, hogy már konkrét kérdéseket is feltett. Ezt a bizonyítási indítványát a válasziratában is fenntartotta. Az elsőfokú bíróság már a perfelvételi szakban az alperes ellenkérelmének bekérését követően azonnal intézkedett a közigazgatási eljárás és a közigazgatási eljárás iratanyagának megküldése, valamint a büntető eljárás iratanyagának megküldése végett az alperes ellenkérelmében előterjesztett indítványára figyelemmel. Az alperes egyébiránt az ellenkérelméhez már csatolta a munkavédelmi eljárás iratanyagát is, és ezek között szerepelt a munkavédelmi szakértő szakvéleménye és meghallgatása is. Ezt követően a felperes a 2021. november 25-ig keresetváltoztatásában a munkavédelmi szakértői véleményre úgy nyilatkozott, hogy az a szakvélemény felhasználható a jelen peres eljárásban és indítványozta szakértő8 igazságügyi szakértő szakvéleményének felhasználását. Indítványozta a további munkaügyi igazságügyi szakértői vélemény beszerzését. A felperes a 28. számú jegyzőkönyvben a közigazgatási iratok beszerzését indítványozta és azt, hogy használja fel az anyagból a bíróság a tanúvallomásban foglaltakat, a szakértői véleményt is, ugyanakkor nem határozta meg, hogy melyik szakértői véleményre gondol (az orvosszakértőire vagy a munkavédelmi szakértőire). Egyúttal kérte a büntetőügy teljes iratanyagának beszerzését is és a munkavédelmi szakértő által előadottak felhasználását. A 28. számú tárgyalási jegyzőkönyvben ezzel együtt úgy is nyilatkozott, hogy orvosszakértő kirendelését indítványozza és az orvosszakértőnek felteendő kérdéseket már a keresetlevelében is rögzítette (8. oldal). Az alperes maga is indítványozta orvosszakértő kirendelését a 28. számú tárgyalási jegyzőkönyvben, valamint a 32. számú beadványban. A felperes a 34. számú, 2022. március 1-jei beadványában általában a közigazgatási és a büntetőeljárásban beszerzett szakvélemények felhasználását indítványozta jelen peres eljárásban esetlegesen kiegészítő kérdések feltevésével. Nyilatkozott arra, hogy a közigazgatási eljárásban beszerzett orvosszakértői vélemény sok szempontból nem értékelhető és a szakértői vélemények a perekben még nem váltak véglegessé, ezért úgy nyilatkozott, hogy a szakértők számára további kérdések feltétele akkor látszik célszerűnek, ha ezen szakvélemények a perben véglegessé válnak. Egyúttal benyújtotta a közigazgatási eljárásban beszerzett kiegészítő igazságügyi orvosszakértői véleményt, bár hiányosan. A felperes beadványa 2. oldalán ismételtén igazságügyi orvosszakértő kirendelését indítványozta. A 37. számú tárgyalási jegyzőkönyvben a felperes úgy nyilatkozott, hogy a

másik perben elkészített végleges szakvélemény és esetleges kiegészítése után fog reagálni az alperes indítványára. A felperes a 37. számú tárgyalási jegyzőkönyvben esetlegesen a végleges szakvélemények elkészítésétől tette függővé a nyilatkozatát, ekkor került lezárásra a perfelvétel. Az alperes a 40. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben becsatolta a szakértő⁷ által készített kiegészítő orvosszakértői véleményt, holott egyébként nem ő volt a bizonyításra köteles fél. A felperes a 47. számú tárgyalási jegyzőkönyvben a büntetőügyben kirendelt munkavédelmi és orvosszakértő szakvéleményének becsatolását vállalta, és kérte annak felhasználását azzal, hogy amennyiben ezt a felek szükségesnek tartják, a bíróság ezeket a szakértőket hívja fel a szakvéleményük kiegészítésére. Egyúttal a felperes 48. sorszámú beadványában fenntartotta igazságügyi orvosszakértő kirendelésére vonatkozó indítványát is azzal, hogy becsatolta a büntetőügyből szakértő⁹ igazságügyi orvosszakértői véleményét. Hivatkozott arra is, hogy a közigazgatási ügyben és a büntető ügyben eljáró igazságügyi orvosszakértők a felperest más szempontból vizsgálták, és nem a jelen perben releváns kérdéseket válaszolták meg.

[97] Mindezek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a 37. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben zárta le a perfelvételt, és ezidáig nem történt egyértelmű és a Pp. szabályainak megfelelő nyilatkozat a bizonyításra kötelezett felperes részéről, hogy az orvosszakértői bizonyítás tekintetében pontosan melyik szakértői módot (kirendelt szakértő vagy más eljárásban elkészült szakvéleményt), illetve a más eljárásban kirendelt igazságügyi orvosszakértői vélemények közül melyiket (szakértő⁹ által a büntetőeljárásban vagy szakértő⁷ által a közigazgatási eljárásban benyújtott) választja, így a bizonyítási indítvány sem rögzült. Az elsőfokú bíróság a szükséges anyagi pervezetést nem tette meg, nem tájékoztatta a bizonyításra kötelezett felperest, hogy csak egy szakértői eljárást választhat, nem hívta fel a felperest egyértelmű és a Pp. szabályainak megfelelő nyilatkozat tételre, a felperes folyamatosan esetleges nyilatkozatokat tett, miközben a szakértői vélemények nem a Pp. szabályai szerint kerültek beszerzésre és becsatolásra, így azok értékelhetően sem voltak.

[98] Mindezek alapján abban helytálló az alperes fellebbezése, hogy az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése nem volt megfelelő a szakértői bizonyítás tekintetében, mert nem tisztázta, hogy a bizonyító fél és csakis a bizonyításra kötelezett fél pontosan milyen szakértői eljárást indítványoz és ezzel kapcsolatban nem tájékoztatta arról, hogy csak egy szakértői módot és csak egy szakértői véleményt választhat a más eljárásban kirendelt szakértők közül is, továbbá az eljárás menetéről. Mindezek alapján a bizonyítás módja a perfelvételi nyilatkozat lezárásáig nem is rögzülhetett. Abban is helytálló az alperes fellebbezése, hogy utólagos bizonyításnak nem volt helye, de az elsőfokú bíróságnak a szükséges anyagi pervezetést pótolni kellett és e körben valóban tisztázni kellett, hogy pontosan milyen szakértői bizonyítást indítványoz a fél.

[99] Megállapíthatók tehát eljárási szabálysértések, de azok végül az ügy érdemére nem hatottak ki, a hatályon kívül helyezésre vonatkozó fellebbezési kérelem megalapozatlan, mivel a felperes által választott szakértői mód a perfelvétel lezárásáig nem rögzült, így utólagos tisztázása, lényegében hiánypótlása nem volt elkészt. Megjegyzi ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság eljárása éppenhogy az új Pp. szakértői bizonyításra vonatkozó koncepcionális változásával megy szembe, amikor lényegében

valamennyi más eljárásban beszerzett szakértői vélemény is beszerzésre került, bár azok értékelésre nem kerülhettek és ezen felül a bíróság kirendelt egy új szakértőt is.

[100] Alaptalan az alperes hivatkozása a bírósági segítségnyújtásra, mivel nem lehetett tudni, hogy a kirendelt igazságügyi orvosszakértő milyen szakvéleményt fog adni a kéz sérülése tekintetében, és ez a szakértői vélemények elmaradt kiegészítése tekintetében sem állapítható meg.

Az ügy érdeme, mentesülés

[101] Megalapozatlan az alperes fellebbezése a mentesülés tekintetében. Az Mt. 166.§ (2) bekezdés a) pontja alapján a munkáltató mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa. A fenti jogszabályi rendelkezés alapján az exculpációhoz három feltétel együttes meglétét kell a munkáltatónak bizonyítania, nevezetesen azt, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta, ezzel a körülménnyel nem kellett számolnia, és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa [Mt. 166. § (2) bek.]. A kimentési okok konjunktívak, a három közül egyetlen feltétel hiánya kizárja a kimentést.

[102] A munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény rögzíti, hogy a munkáltató ellenőrzési körén kívül esik mindaz a körülmény, amelyre a munkáltatónak nincs semmilyen ráhatása, befolyási lehetősége. A KMK vélemény ezt követően felsorolja, hogy a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatainak ellátása, a termeléshez szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota, mozgatása, működése, általában a termelés kockázata, a telephelyen kívül végzett munka kijelölt, körülhatárolt helyszíne, ideértve annak adottságait. A Kúria precedensképes Mfv. 10.372/2017/3. számú határozata szerint az ellenőrzési kör alatt minden olyan objektív tény és körülményt érteni kell, amelynek alakítására a munkáltatónak lehetősége van. Ennek értékelése során a baleset közvetlen okát és a balesethez vezető egész munkafolyamatot vizsgálni kell: a munkamódszer megválasztását, az ahhoz biztosított munkaeszközt, a munkavállalói létszámot, szakismeretet, mert ezek biztosítása a munkáltató kötelezettsége, így arra befolyása, ráhatása van.

[103] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az építési terület nyilvánvalóan a munkáltató ellenőrzési körébe tartozott, ezért az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontja szerinti mentesülés nem állapítható meg a konjunktív feltételek hiányában. Az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rend perbeli időben alkalmazandó 2.§ a) pontja szerint építési területnek minősül az építőipari kivitelezési tevékenység végzésének az építető által a fővállalkozó kivitelezőnek, alvállalkozói szerződés esetén a megrendelő vállalkozó kivitelező által az alvállalkozónak átadott helye; ennek

minősül a munkaszervezéssel összefüggő felvonulási, előkészítési, valamint a tevékenység végzéséhez szükséges építési anyagok, gépek, szerkezetek, szerelvények és felvonulási épületek elhelyezésére és az előkészítő technológiai munkafolyamatok elvégzésére szolgáló terület is. A fentiek értelmében építési terület az átadott munkaterület, az ahhoz tartozó közlekedési útvonal, valamint a szükséges építési anyagok elhelyezésére szolgáló terület, márpedig a felperes a festékek és munkaeszközök végett a belső raktárból a szokásos közlekedési útvonalat igénybe véve lépett ki az állványra. Az, hogy azon nem volt már fellépő, a közlekedési útvonal és az építési terület jellegét és azt, hogy az az alperesi munkáltató ellenőrzési körébe tartozott, nem változtatta meg. Mindezek alapján az építési terület, az ahhoz tartozó állvány és a perben igazolt közlekedési útvonal egyértelműen a munkáltató ellenőrzési körébe tartoztak, az építési terület elhagyása nem állapítható meg. egyéb érdekelt⁹ tanúvallomásában elmondta, nekik csak utólag mondták, hogy nem volt szabályos a kilépés a pallóra, a baleset előtt senki nem mondta, hogy ne ott járjanak ki, sem azt, hogy az nem lenne szabályos.

[104] Helyesen állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja szerinti mentesülési ok sem áll fenn. Az alperes részéről súlyos és halmozott munkavédelmi szabályszegések voltak megállapíthatók: ilyen volt – a későbbiekben részletesen kifejtettek szerint – a korlát hiánya, a kijelölt és szakértelemmel rendelkező munkairányító személy hiánya, aki nem ellenőrizte a munkavállalók munkavégzését és munkára képes állapotát, valamint a munkafeltételeket sem, az igazolható tartalmú munkavédelmi oktatás hiánya. Ezért kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása nem állapítható meg, az alperes nem mentesül a felelősség alól.

Kármegosztás

[105] Megalapozatlan ugyanakkor a felperes fellebbezése a kármegosztás alkalmazása tekintetében. Egyértelmű a bírói gyakorlat, hogy a súlyos ittasságot vétkes közrehatásként kell értékelni, melynek jelentős szerepét a balesetben egyébiránt a szakértői vélemények is alátámasztottak. Az Mt. 167. § (2) bekezdése szerint nem kell megtéríteni a kárnak azon részét, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása okozott. A hivatkozott KMK vélemény 4. pontja szerint a munkáltató nem felel azért a kárért, amely a munkavállaló vétkes magatartásának (közrehatásának) következménye. A kármegosztás arányát a munkáltató vétkesség nélküli felelőssége mellett is megállapítható vétkessége és a munkavállaló vétkességének aránya határozza meg. A munkavállaló terhére csak az ő vétkes magatartásával összefüggő kár értékelhető.

[106] Helytállóan hivatkozott a felperes az alperes többszörös és súlyos munkavédelmi szabályszegéseire és azokat helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság is. A peradatokból megállapítható, hogy maga az alperes munkavédelmi oktatásban nem részesítette a felperest, nem volt tehát általános, előzetes munkavédelmi oktatás, tény ugyanakkor, hogy az építési területen kijelölt személy, a generálkivitelező biztonsági és egészségvédelmi koordinátora speciális megelőző munkavédelmi oktatásban részesítette a felperest, mely kiterjedt arra, hogy az állványzat elemeit nem lehet elbontani. Ugyanakkor a munkavédelmi oktatási tematika nem áll rendelkezésre, ezért a munkavédelmi oktatás megfeleltetése nem állapítható meg. Ezen túlmenően a munkáltató ellenőrzési kötelezettségét nem teljesítette, a hiányzó

korlát veszélyhelyzetét nem ismerte fel, nem volt irányítással megbízott személy, aki megszüntette volna a veszélyhelyzetet. egyéb érdekelt⁹ nem minősül ilyennek, ő ugyanis nem rendelkezett megfelelő szakértelemmel. A munkavédelmi szakértői vélemény megállapítása szerint az irányításra jogosult és megfelelő szakértelemmel bíró személy kijelölésére nem került sor, ilyen egyébként sem tartózkodott a helyszínen. egyéb érdekelt⁹ is megerősítette tanúvallomásaiban, hogy munkairányító általában sem volt a helyszínen, a munkavállalók önállóan, irányítás és ellenőrzés nélkül végezték a munkájukat, egyéb érdekelt⁹ is csak a generálkivitelező képviselőjével állt kapcsolatban, aki azonban az alperesi munkavállalók felett utasításadási jogkörrel nem rendelkezett.

[107] A bizonyítási eljárás adataiból megállapítható, hogy az állványon, amelyet az alperes átvett munkavégzésre, több cég dolgozott, a könnyebb átjárás érdekében a munkavállalók többször és rendszeresen levették a korlátot, mely folyamatos probléma volt. egyéb érdekelt⁹ tanúvallomásaiban elmondta, hogy ebben a sarokban általában el volt bontva az átjutást megakadályozó korlát. Ezzel tehát az alperesnek számolnia kellett volna, a helyszínt és a védőkorlátot ellenőriznie kellett volna, ennek hiányában nem állapítható meg, hogy biztosította volna az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit. Egyébiránt maga az alperes által kiállított munkabaleseti jegyzőkönyv a baleset okaként két munkavédelmi szabályszegést is rögzít: egyrészről a védőkorlát eltávolítását, másrészről a munkakörnyezet (állványzat) munkavégzést megelőző rövid műszakos ellenőrzésének elmulasztását. Kiemelésre méltó, hogy a bizonyítási eljárás adataiból megállapítható, hogy már korábban történt ezen az építkezésen leeséses sérülés, az alperes ennek ellenére munkavédelmi előírásait nem teljesítette. Az arra jogosult irányító személy ugyancsak észlelhette volna a felperes munkavégzésre képtelen állapotát a munkavégzés kezdetekor, annak objektív felismerhetetlensége ugyanis nem igazolt. egyéb érdekelt⁹ úgy nyilatkozott, hogy nem érzékelte a felperes ittasságát, de olyan nagyon közel nem is volt hozzá aznap. Reggelineél távolabb ült a felperestől, más munkavállalóktól hallotta később, hogy lehet, hogy ivott a felperes, mert nagyon sokat beszélt aznap reggel. Nem a Készenléti Rendőrség feladata a munkáltatói ellenőrzés és felügyelet ellátása, de a munkáltatói kötelezettség elvégzése nem is hárítható rá. Az irányító személy nem csak a nap adott részében nem tartózkodott a helyszínen, hanem egyáltalán nem, ezért az alperes fellebbezése e körben is megalapozatlan. Mindezzel az alperes megsértette a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 51.§ (1)-(4) bekezdésében, az 54.§ (7) bekezdésében foglaltakat, melynek tényét az alperes is elismerte 2023. május 22-i iratában.

[108] A munkavédelmi szakértői vélemény számos egyéb munkavédelmi szabályszegést is megállapított, melyek a balesettel ok-okozati összefüggésben állnak: ezek között azt, hogy az állványon nem szabályosan kerültek elhelyezésre a feljárók, a kockázatértékelés az állványon végzett munka veszélyeit nem tartalmazta.

[109] Ugyanakkor a felperes azzal, hogy nem munkára képes állapotban jelent meg és végzett munkát, a legalapvetőbb munkavállalói kötelezettségét szegte meg súlyosan és jelentős mértékben, tekintettel arra, hogy az alkoholfogyasztása súlyos mértékű volt, ami egyértelműen mozgási, koordinációs, észlelési és reális döntési problémákat okozott. Az Mt. 52. § (1) bekezdés a) és b) pontjai alapvető munkavállalói kötelezettségként írja elő, hogy a munkavállaló köteles a munkáltató által előírt helyen és időben munkára képes állapotban

megjelenni, munkaideje alatt – munkavégzés céljából, munkára képes állapotban – a munkáltató rendelkezésére állni. A szakértő is megállapította, hogy a 2,81%-os alkoholos befolyásoltság – ami akkor már leszálló ágban volt – igen súlyos befolyásoltságnak minősül, „olyan nem létezik, hogy valaki ilyen mérvű véralkoholszintet még egyszerűen tolerálni tudja”. A felperes helyes mérlegelési képessége - a szakértői megállapítás szerint - egyértelműen korlátozott volt a baleset időpontjában, még ha máskor megfelelően és balesetmentesen is tudta használni ezt a közlekedési útvonalat, ilyen állapotban nem. A felperes a következmények reális felmérésében és megválasztásában együttesen akadályozott volt saját hibájából kifolyólag.

[110] A felperes fellebbezésében alaptalanul kifogásolta a bizonyítás eredményének mérlegelését és a tényállás megállapítását a fellépő használata tekintetében. Az elsőfokú bíróság a Pp. 279.§ (1) bekezdése alapján eljárva a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapította meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékelte és a meggyőződése szerint bírálta el. A bizonyítékok összességében történő mérlegelése során arra kell elsősorban figyelemmel lenni, hogy a bizonyítékok jelentős többsége koherensen illeszkedik-e egymáshoz és az alátámasztja-e az ítéletben megfogalmazott tényállításokat. Ennek a követelménynek az elsőfokú bíróság ítélete egyértelműen megfelelt. Nem volt fellelhető olyan iratellenes, logikátlan, kirívó okszerűtlen megállapítás, amely a másodfokú bíróság számára a bizonyítékok felülmérlegelését szükségessé tette volna. Nem lehet tudni, hogy a felperes miként mászott ki az ablakra, de nemcsak a munkavédelmi szakértői véleményből és a fényképfelvételekből, azokon a fellépő hiányából, de a felperes saját korábbi nyilatkozataiból is arra lehet következtetni, hogy a fellépőt nem használta.

[111] Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperes nem mentesülhet a kártérítési felelősség alól és az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazott kármegosztást, továbbá az alperesi munkavédelmi szabályszegések számát és súlyát és a felperes súlyos alkoholfogyasztását is a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően értékelte az 50-50%-os kármegosztás alkalmazása során, ezért annak megváltoztatására nem volt jogszabályi lehetőség.

A szakértői vélemény aggályossága

[112] Megalapozatlan az alperes hivatkozása a szakértői vélemény aggályosságára és a kompetencia hiányára. A szakértő tárgyaláson kiegészített szakértői véleménye egyértelműen igazolja, hogy a baleset következtében a felperes kezeinek finommotorikus képessége és az ujjainak izomereje is gyengült, mind a két tünet a balesettel áll ok-okozati összefüggésben, továbbá az alsó végtagoknál gyengeség tapasztalható, ami a felperesnél járászavarhoz vezet. A felperes egyéb megbetegedései nincsenek a balesettel ok-okozati összefüggésben, így nem állapítható meg fogazatsérülés, halláscsökkenés, bőrgyulladás és gerinckopás okozta hát- és derékfájás betegségek, valamint a jobb kéz 3. ujján lévő letapadást eredményező ínsérülés esetén a balesettel való ok-okozati összefüggés, ugyanakkor a szakértő nem állapított meg pszichés betegséget és bőrérzékelést sem. A szakértő kifejtette, hogy a felperes a balesetben nyaki gerincvelői sérülést szenvedett, ami a testében bizonyos területeken teljes bénulást, más

területeken erő és izomerő csökkenést okozott. Ez az állapot csak fokozatosan, nagyon lassan javult a jelenleg tapasztalható szintre, a felperes nagyon sokáig egyáltalán nem tudott aktívan mozogni. Ez érvényes volt a kezére is, ahol a sokáig tartó mozdulatlanság, illetőleg erősen korlátozott mozgás alkalmas volt arra, hogy a kézben található ujjakhoz vezető húzókötegek megmerevedését okozza és egyfajta kényszerszertartást alakítson ki, amelyek az ujjak kinyújtásának képtelenségéhez vezettek. A felperesnél a szakértői vélemény szerint dupuytren szindróma nem áll fenn és csak a tünetek olyanok, amik egy I. fokú dupuytren szindrómában szenvedő beteg állapotának feleltethetők meg. A szakértő kifejezetten és többször is megindokolta ezen álláspontját. Előadta, hogy egyrészt ezt igazolja, hogy korábban a felperesnél egyáltalán nem merült fel semmilyen nyoma vagy tünete annak, hogy ő örökletes dupuytren szindrómában szenvedne, másrészt pedig arra alapította ezen megállapítását, hogy a felperes inaktív állapota alatt fokozatosan kialakult a húzókötegek sorvadása, majd az is nyomon követhető, hogy ugyan ezek a tünetek jelentősen enyhültek nála, mely a betegségre nem jellemző. A szakértő külön kitért arra, hogy szakértő7 szakértői véleményében nem vette - álláspontja szerint - figyelembe a 2022. februárjában a rehabilitációs intézetben a felperest kezelő orvos megállapításait, aki egyértelműen rögzítette az orvosi dokumentációban, hogy a felperesnél a hosszú inaktivitást következtében alakult ki ez a betegség. Emellett a szakértő kitért arra, hogy a felperesnél a baleset következményeként alsó végtaggyengeség is kialakult. A felperes ataxiás járása lehetséges, hogy a tartós túlzott alkoholfogyasztással függ össze, de a felperesnél jelentkezik egy csoszogó jellegű járás is, ami a lábfej és a térd emelésének elégtelensége miatt jelentkezett. Ez utóbbi viszont biztosan nem túlzott alkoholfogyasztás következtében kialakuló tünetegyüttes, hanem kifejezetten az izomerő csökkenés miatt kialakuló tünet.

[113] A szakértői vélemény az orvosi iratokkal is összhangban áll. Az egészségügyi intézmény2 ortopéd orvosa a felperes mindkét kezében a IV.-V. sugárban kialakult húzóköteg letapadás háttérében a tartós inaktivitást véleményezte. 2019. októberében a Budapest Főváros Kormányhivatal III. Kerületi Hivatala össz-szervezeti egészségkárosodását 40%-ban állapította meg, melyet teljes egészében a felperes balesetével összefüggésben állónak ítélt. szakértő7 szakértői véleménye jelen perben nem került felhasználásra, így azzal nem áll ellentétben a szakértői vélemény.

[114] A szakértői kompetencia tekintetében irányadó az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet, melynek 16/A. § (1) bekezdés e) pontja szerint, ha a szakkérdést kártérítési eljárásban sérülés megítélésére irányul, igazságügyi orvostani szakértői vizsgálatot kell végezni, ezzel a kompetenciával az igazságügyi szakértő nem vitatottan rendelkezett, a szakértői kompetenciájáról külön nyilatkozott is. Azt, hogy milyen egyéb okból szükséges egyéb képzettség a szakértői vélemény elkészítéséhez, az alperes jogszabályi hivatkozással nem tudta alátámasztani. Az alperes utólagos bizonyítási indítványának a szakértői vélemény aggálytalansága okán nem volt helye, azt helyesen mellőzte az elsőfokú bíróság.

Rezsiköltség, kulturális többletköltség

[115] A Pp. 266. § (1) bekezdése a bizonyítás nélkül megállapítható tények között szabályozza azt az esetkört, hogy a bíróság az ellenérdekű fél által beismert, a felek által egyezően előadott, az ellenfél által bírói felhívás ellenére nem vitatott vagy e törvény értelmében nem vitatottnak tekintendő tényállítást valósnak fogadhatja el, ha annak tekintetében kételye nem merül fel. Az alperes a 28. számú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy a felperes által előterjesztett rezsi többletköltségnek magát azösszagszerűségét, azt, hogy a felperesnek, ha állandóan otthon van, havi 5000.- forint többlet rezsiköltsége merült fel, nem vitatja. Mindezekből egyértelműen megállapítható, hogy az alperes a perfelvétel lezárásig vitatta nem vitatta a rezsiköltség jogalapját ésösszagszerűségét, ezért helytálló az erre vonatkozó ítéleti rendelkezés.

[116] A kulturális többletköltség jogalapját ésösszagszerűségét a meghallgatott tanúvallomások igazolták. A kulturális többletköltség vonatkozásában annak volt jelentősége, hogy az a felperesnek a balesetet követően a súlyos egészségkárosodására és az abból adódóan beszűkült életlehetőségeire tekintettel szükségképpen megváltozott szabadidős tevékenységeivel kapcsolatban indokoltan merült fel. Ez a kár tehát a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez, kiküszöböléséhez szükséges költségnek tekinthető, amelynél a károkozó magatartással való okozati összefüggést a fenti körülmények megalapozták (Kúria Pfv. 21.426/2019/5.). A megjelölt kiadásait a felperes tanúkkal bizonyította, mely a szabad bizonyítás elve alapján elfogadható, a tanúvallomások valóságtartalma tekintetében a bíróságnak kételye nem merült fel, a felmerülő többletkiadások ésszerűen merülnek fel.

Elmaradt jövedelem címén járó kártérítés

[117] Megalapozatlanul hivatkozott az alperes a kárenyhítési kötelezettség megsértésére. E körben az alperesnek meg kellett volna jelölnie és igazolnia kellett volna, hogy a felperes - megítélése szerint - milyen munkakörben tudott volna dolgozni milyen munkabérrel, figyelemmel egészségi állapotára, lakhatási körülményeire, életkorára stb. Ilyen konkrét tényállításokat azonban nem tett és nem is bizonyította, hogy ilyen munkavégzési lehetőségek rendelkezésre álltak.

[118] A 6/2016. (XI. 28.) KMK vélemény 7. pontja szerint a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségével kapcsolatban a bizonyítás a munkáltatót, mint károkozót terheli. A munkavállaló kárenyhítési kötelezettsége elmulasztása elmaradt jövedelmet csökkentő hatásának bizonyítása a Pp. általános szabályából következően a munkáltatót terheli, hiszen az Mt. nem tartalmaz a bizonyítási terhet megfordító szabályt. A károkozónak – aki mentesülni akar – kell bizonyítania, hogy a károsult munkavállalót nem illeti a követelt összegű elmaradt jövedelem, mivel kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. A munkáltatónak azonban nem elegendő a munkavállalói kötelezettségre vonatkozó pusztán hivatkozása, hanem meg kell jelölnie azokat a tényeket, körülményeket, amelyek a hivatkozását alátámasztják, állítását bizonyítják arra vonatkozóan, hogy a perbeli időszakban a munkavállaló valójában milyen jövedelmet érhetett volna el. A kárenyhítési kötelezettség terjedelmét a bíróság mérlegeli. A munkáltatóra háruló bizonyítás sikertelensége a munkáltató terhére esik, a bíróság hivatalból bizonyítást nem folytathat le, hivatalból „köztudomású”

adatokat nem vehet figyelembe. Az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény III. 5. pontja szerint a munkavállalót terhelő kárenyhítési kötelezettség teljesítésénél esetenként külön-külön értékelni kell az egészségi állapotát; életkorát; a végzendő munka jellegét; a munkaerő-piaci körülményeket; a közlekedés feltételeit; általában az eset sajátos körülményeit. Mindezekről függ annak megállapítása, hogy a maradék munkaerejével a károsult milyen munkát tud ellátni. Figyelembe vehető az új szakképzettség megszerzésének bizonyított lehetősége, az egyéb méltányolható személyes körülmények.

[119] Az igazságügyi orvosszakértő szakértői véleményében megállapította, hogy a felperes festői munkakör ellátására nem képes és csak valamilyen akkreditált rehabilitációs munkakörben, védett munkahelyen lenne lehetősége elhelyezkedni, figyelemmel arra, hogy a szakértői megállapítások szerint a felperes a kezek finommotorikájával nem járó, nehéz terhek mozgatását nem igénylő, tartós állással, járkálással nem járó, legfeljebb könnyű fizikai munkavégzést igénylő munkakör betöltésére lenne képes. A komplex minősítést végző I. fokú szakértői bizottság ugyancsak arra az álláspontra jutott, hogy a felperes foglalkozási rehabilitálhatósága nem javasolt figyelemmel a felperes egészségi állapotára, az ebből származó kizáró és korlátozó tényezőkre, a térség foglalkoztatási helyzetére. Az elmondottakra figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes az elmaradt jövedelem tekintetében nem bizonyította a kárenyhítési kötelezettség megsértését.

[120] Az alperes sem az ellenkérelemben, sem az ellenkérelem-változtatásában, de a perfelvétel lezárásáig sem hivatkozott az elmaradt jövedelem kapcsán arra, hogy a felperes ittassága miatt nem jogosult baleseti járadékra, annak összegét még a fellebbezésében sem jelölte meg. Sőt, a felperes a 28. számú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy a számítás módját nem vitatja, így a levonás tekintetében egyáltalán nem határozott meg összegszerűséget. Az alperes még az ezzel kapcsolatos Kfv.VII.45.209/2022/7. számú kúriai ítélet becsatolásakor (2023. január 11.) és az azt követő 15 napon belül sem hivatkozott ezen körülményekre, így ezen új tényállítása meg nem engedett ellenkérelem-változtatás volt. Mindazonáltal a becsatolt Budapest Főváros Kormányhivatala 2020. január 13-i határozata egyértelműen igazolja, hogy a felperes baleseti járadék igényét nem az alkoholfogyasztása, hanem amiatt utasították el, mert nem volt elég biztosítási ideje (2020. október 16-i beadvány melléklete).

[121] Az alperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a felperesnek felróható, hogy nem rendelkezik megfelelő szolgálati idővel a baleseti járadékban részesüléshez. Az Mt. 177. § folytán alkalmazandó Ptk. 6:528. § (1) bekezdése alapján nem értékelhető felróható felperesi magatartásnak, hogy a társadalombiztosítási ellátáshoz nem rendelkezik elegendő biztosítási idővel. Ezen túlmenően az Mt. 172. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kártérítés összegének számításánál le kell vonni: a társadalombiztosítás vagy az önkéntes kölcsönös biztosítópénztár által nyújtott ellátást (a) pont), amit a jogosult megkeresett, vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna (b) pont). Megjegyzendő, hogy peradatok állnak rendelkezésre arról, hogy az alperes a felperest korábban alkalmi munkavállalóként foglalkoztatta, a hivatkozott közigazgatási határozat azonban rögzítette, hogy az alkalmi munkavállalói könyvvvel történő munkavégzés időtartama nem minősül biztosítási időnek.

[122] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a jövőre nézve, véghatáridő nélkül a járadékot. A döntés megfelel a következetesen érvényesülő bírói gyakorlatnak, önmagában az öregségi nyugdíjkorhatár elérése nem releváns. A 3/2018. KMK vélemény 15. pontja is rögzíti, hogy a járadékra való jogosultságot önmagában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése nem érinti, tehát e munkavállaló számára is megállapítható a járadék, illetve önmagában ez a tény nem lehet a kereset elutasításának indoka. Az alperes a perfelvétel lezárásáig csak a nyugdíjkorhatár elérésére hivatkozott, kizárólag az érdemi tárgyalási szakban adta elő azon új tényállítást, hogy a felperes egészségi állapota miatt nem tudna a továbbiakban munkát végezni, mely eleve elkésett és figyelembe nem vehető új hivatkozás. Emellett azonban az alperes azt sem bizonyította, hogy a felperes a nyugdíjkorhatár elérését követően egyéb, természetes eredetű megbetegedése miatt nem tudna dolgozni, a szakértői vélemény részletesen levezette és indokolta azt a megállapítást, hogy a felperes munkavégzésre való alkalmatlansága egyértelműen a balesetben szerzett sérülésekkel és nem mással áll ok-okozati összefüggésben. Az alperesnek egyébiránt személyesen is volt lehetősége kérdések feltevését indítványoznia a szakértőhöz.

Gondozási, háztartási kisegítő költség

[123] Nem értett ugyanakkor egyet a másodfokú bíróság a megállapított háztartási kisegítő és gondozási költséggel. A szakértő teljesen egyértelmű megállapítása szerint a felperesnek a hazabocsátását követően két hónapra napi két órára volt szüksége gondozásra, ennél tovább erre nem szorult rá és konkrétan megjelölte, hogy a felperes összes orvosi iratában, így a május 7-i, a május 9-i iratban és az augusztus 27-i iratban is rögzítették, hogy a felperes önálló életvitelre képes, önellátó vagyis csak egy átmeneti adaptációs időszakra szorult napi gondozásra napi két órára. A szakértői vélemény alapján a háztartási munkálatokra is kb. két hónapig nem volt alkalmas, ezt követően azonban már maga körül el tudná látni a háztartási munkákat. Helytálló az a szakértői meglátás, hogy az, hogy a felperes lánya megcsinálja a felperes helyett a háztartási munkákat, nem ad alapot a háztartási kisegítésre, mert a felperes erre orvosszakértői értelemben nem szorul rá. Az, hogy önmagában ez a feladat- és munkamegosztás alakult ki a családban, háztartási kisegítésre jogot nem ad. Ezzel összefüggésben a felperes önálló életvitelének elvesztését a másodfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározása során értékelte.

[124] Mindezek alapján, elfogadva a szakértői véleményben foglaltakat, 2018. május 7-től 2018. július 6. napjáig napi négy órában elfogadható a gondozási és háztartási kisegítő költsége, figyelembe véve azt is, hogy a felperes korábban egy szobát bérelt. Az ezt követő időszakra és a jövőre nézve azonban a felperes erre nem jogosult. Két hónapra napi négy óra időtartamba a kármegosztás figyelembevételével az alperes 40.000-40.000.- forint megfizetésére köteles, összesen 80.000.- forint összegben, az ezt meghaladó igényt a másodfokú bíróság elutasította.

Sérelemdíj

[125] A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel járó kompenzációja. A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[126] A sérelemdíj mértékének meghatározása során a felperest ért hátrányokat teljeskörűen fel kell tárni, azokat kellő súllyal kell értékelni, valamint ennek során figyelemmel kell lenni a kár bekövetkezésének értékviszonyokra és a hasonló tényállású ügyekben kialakult bírói gyakorlatra (Pfv.III.20.748/2020/4.). Fontos ugyanakkor, hogy a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben hozott döntéseket nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű sérelemdíj megállapítására. Emellett tekintettel kell lenni arra is, hogy az összehasonlítás alapjául szolgáló ítéletek nem bizonyítékok, azok nem megfelelő értékelése nem jelenti a Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmét (Pfv.III.20.279/2018/4.). Ez egyben azt jelenti, hogy a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal a kártérítési összeg meghatározásának csak a nagyságrendi behatárolásához ad szempontot. A személyiségi jogsértések és hátrányos következményei különbözőségei nem teszik lehetővé a kártérítési összegek ennél pontosabb összevetését. Az adott esetben az eljáró bíróságoknak nem azt kell megindokolniuk, hogy mennyiben tér el határozatuk más, korábbi döntésektől, hanem azt, hogy az adott ügy egyedi körülményei milyen összeg meghatározását indokolják (Pfv.III.20.210/2017/4.).

[127] Megalapozottak a fellebbezések a tekintetben, hogy a sérelemdíj mértékének megállapítása során kármegosztásnak nincs helye (BH2021. 49.). Ezért a sérelemdíj tekintetében az elsőfokú bíróság valóban helytelenül alkalmazta a kármegosztást. Értékelni kellett a felperes vétkes közrehatását az összeg meghatározása során, de nem oly módon, hogy a követelt 10.000.000.- forint felében kerül marasztalásra az alperes, mert ez ténylegesen kármegosztásra utal.

[128] A másodfokú bíróság a sérelemdíj meghatározása során figyelembe vette az alperesi többszörös munkavédelmi szabályszegéseket és a felperes jelentős mértékű vétkes közrehatását, valamint a felperesnél a balesettel összefüggésben kialakult súlyos, 40%-os össz-szervezeti egészségkárosodást, ami egyébiránt 50%-os munkaképesség-csökkenésnek felel meg. Értékelni kellett a felperes életminőségében bekövetkezett nagymértékű hátrányos változást, romlást is: a baleset következtében a felperes kezeinek finommotorikus képességei és ujjainak izomereje gyengült, továbbá az alsó végtagoknál gyengeség található, mely a felperesnél járászavarhoz vezetett. Emellett a felperes a nyaki gerincvelő sérülés miatt hosszú időre lebént és csak hosszas rehabilitációt követően tudott a jelenlegi állapotáig eljutni és felépülni. A szakértő megállapította, hogy a felperes festői munkakör ellátására nem képes és csak valamilyen akkreditált rehabilitációs munkakörben, védett munkahelyen lenne lehetősége elhelyezkedni. Megállapítható továbbá, hogy a felperes életlehetőségei beszűkültek, lányához egy tanyára költözött, így a lánya családjával szorosabb lett a

kapcsolata, de miután a felperes a tömegközlekedést nem tudja igénybe venni, egyedül közlekedni nem tud, nem tudja meglátogatni barátait és külföldön élő fiát, öccsét, így korlátozott maradt a társadalomban való részvétele is. Mindenképpen megállapítható nála egy jelentős életminőségbeli romlás és az önálló életvitel elvesztése.

[129] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság, figyelemmel arra is, hogy az alperes milyen munkavédelmi szabályszegéseket követett el, de a bekövetkezett sérelem súlyára és a felperes életminőségbeli változására, a hosszú ideig tartó bénultságára és a 40%-os össz-szervezeti egészségkárosodására, a munkavégzésre való alkalmatlanságára összességében 7.000.000.- sérelemdíjat talált arányban állónak a bekövetkezett sérelemmel, melynek során mérlegelte a felperes életkorát és a súlyos alkoholfogyasztás tényét is. A felperes hivatkozott a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójára, mely másodlagos, továbbá jelen ügyben a felperes súlyos ittasságára tekintettel nem értékelhető.

[130] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[131] Az elsőfokú pertárgyérték (10.000.000+9.648.205+12x178.485=2.141.820+962.730+2.640.000+12x40.000=480.000+360.000+5.000x12=60.000+540.000+7.500x12=90.000) összesen 26.922.755 forint. A megítélt összeg ehhez képest (4.824.102.+12x89.242=1.070.904+80.000+180.000.-+12x2.500.=30.000+270.000.- forint 12X3.750.=45.000+7.000.000) összesen 13.500,006., ez 50-50%-os a pervesztességi pernyertességi arány. Ezért a felek a Pp. 83.§ (2) bekezdése alapján peres költségeiket maguk viselik.

[132] Az elsőfokú eljárási illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban Itv.) 42.§ (1) bekezdése alapján 1.500.000 forint. A felperes munkavállalói költségkedvezményre jogosult, a rá eső illetéket a Pp. 95.§ (1) bekezdése alapján az állam viseli, az alperes a Pp. 102.§ (1) bekezdése alapján köteles 750.000. forint eljárási illeték megfizetésére. A szakértői díjak összege összesen 704.159 forint volt, az alperes ugyancsak a Pp. 102.§ (1) bekezdése alapján köteles ennek fele viselésére, mely 352.079 forint.

Záró rész

[133] A másodfokú pertárgyérték összesen 23.468.560. A felperes ebből 13.500,006. forint, azaz tekintetében lett pernyertes, ami 57%-os pernyertesség, ezért a Pp. 83.§ (2) bekezdése alapján a peres felek költségeiket maguk viselik.

[134] A fellebbezési illeték összege az Itv. 46.§ (1) bekezdése alapján 1.877.485, ebből 1.070.166 forintot köteles az alperes megfizetni a Pp. 102.§ (1) bekezdése alapján, a fennmaradó összeg a felperes terhén jelentkezik (807.319), aki helyett azt az állam viseli a Pp. 95.§ (1) bekezdése alapján.

[135] Tájékoztatja a bíróság az alperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 1003200001070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetnie; megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az ítéltábla megnevezését, az ítéltábla e határozatának számát és a fizetésre kötelezésre kötelezett adóazonosító számát.

[136] Az ítélet elleni fellebbezést a Pp. 365. § (2) bekezdése kizárja.

Budapest, 2024. november 12.

dr. Vajas Sándor s.k.
s.k.
a tanács elnöke
bíró

dr. Kovács Edit s.k.

dr. Kulisity Mária

előadó bíró